

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Redakcija lista: —
 Ljubljana, K 19—
 1. letnik: 9—
 2. letnik: 5—
Uredništvo:
 Ljubljana, 24—
Posamezne številke:
 — 30 vinarjev. —
Redakcija i. upravnistvo:
 Maribor, Korodka ulica
 1. — Telefon št. 220.

Prejatelji ali naročniki:
 na račun po K 19
 od naročnika pošiljajo
 pri vsaki številki
 — papir —
**„Straža“ izhaja v posre-
 dnik in potek papirja**
Redakcija se ne odziva
Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne

78. številka.

Maribor, dne 29. septembra 1919.

Letnik XI.

Nabirajte po vseh župnijah proteste

zoper novi šolski načrt, ki omejuje verski pouk, tlači in onemogočuje versko vzgojo, izključuje Cerkev iz vseh upravnih šolskih zastopstev in jemlje starišem vsak vpliv pri šolski vzgoji! Na Avstrijskem je narod na sto in sto zborovanjih svobodomiselnem jasno in glasno zaklical, da ne pusti svojih otrok vzgajati brez Boga. Na Zgornjem Stajerskem je bilo nad 150 shodov, na katerih so zborovalci naravnost izjavili, da hočejo začeti s šolskim štrajkom, če bi vlada silila njih otroke v šole brez verstva. Češki katoličani

so priredili pred dobrim tednom na en dan 1000 shodov proti razkristjanjenju šole, — ki jo hoče uvesti sedanja socialistično-agrarna češka vlada. Stotisoči so se oglasili, da zahtevajo krščanski nauk v šoli. Starši! Zavedajte se, da hočejo tudi liberalci z novim šolskim načrtom polagoma uvesti pri nas brezversko šolo! Pokažite z glasnimi protesti, da imate vi, starši, poleg Cerkev prvo dolžnost, pa tudi prve pravice pri odgoji otrok! Proteste pošiljajte Tajništvu Kmečke Zveze v Mariboru (Tiskarna sv. Cirila)!

Socialisti in vera.

Socialisti so se vrgli s posebno silo na kmete. Zakaj, to je povedalo vodstvo socialdemokratske stranke. Izvršilni odbor socialdemokratske stranke je sklenil v svoji seji dne 18. junija t. l. naslednje (in poslal to na vse svoje zaupnike): „Stranka je začela izdajati aprila tednik „Ljudski glas“, ki je v prvi vrsti namenjen našemu kmetiškemu proletariatu. Ker je industrijsko delavstvo pri nas še številno prešibko, zato smo prisiljeni razširiti svoj program, svojo organizacijo in svoj tisk z vsemi silami tudi med kmetiški proletarijat, ki bo v bodoče pri nas vsled svoje številne moči odločeval. Če hoče torej stranka dobiti v bodoče odločujočo besedo v našem javnem življenju, se mora takoj opreti zlasti na kmetiški proletarijat in ga zbirati v vrstah Jugoslovanske demokratske stranke.“ Kmetškega prebivalstva je v Jugoslaviji krog 80%. Do moči, morejo torej socialisti pri nas priti le s pomočjo kmetškega ljudstva. Kmetško ljudstvo pa je skoro povsod in še prav posebno na Slovenskem, skoz in skoz verno. To socialisti upoštevajo in zato povdarjajo, da jim je vera zasebna stvar, češ, njim je vse eno, kake vere je kdo, za vero da se ne brigajo. Vi resnici pa je socialna demokracija veri, krščanstvu in Cerkvi divje sovražna in jo hoče uničiti.

Socializem je pozidan na brezverstvo, taji Boga, dušo, neumrjčenost duše. Početniki socialstov in njih glavni voditelji Marks, Engels, Lassalle, Bebel so bili besni sovražniki krščanstva. Marks je bil sin žida advokata. V njegovi družini je vladalo brezverstvo. Marks je študiral za profesorja, toda zaradi svojega brezverstva ni dobil službe. Oženil se je s svobodomiselno brezverko. Ena njegovih hčer se je omožila z nekim socialistom, ki je živel tako razuzdano, da se je žena, tudi brezverka zastru-

pila. Engels, sin bogatega tovarnarja, je že v mladosti izgubil vso vero in postal sovražnik vsake vere. Lassalle, sin veletržca, je bil žid.

Kaj pravijo socialisti o veri, o Bogu, o krščanstvu in Cerkvi? Bebel, nekdanji voditelj socialistov je 31. decembra leta 1881 izjavil v nemškem državnem zboru: „Mi hočemo brezbožstvo“. V neki svoji knjigi je napisal: „Krščanstvo in socializem si naprotujeta kakor ogenj in voda“. Socialistični list „Volksstaat“ piše: „Mi smo sovražniki vseh duhovnikov, sovražniki vseh cerkev; že zato, ker smo brezbožneži! Prihodnost mora biti brezbožna, mora tajiti Boga. Le v tem najde človeštvo zveličanje.“ V Belgiji so izjavili socialisti: „Z močnim glasom kličemo: Boj veri!“ Socialno demokratski voditelj Schall je rekel 5. junija 1871 leta na javnem zborovanju: „V Bogu vidimo največje zlo na svetu in zato napovemo Bogu vojsko!“ Prej imenovani Bebel se je zaničljivo in bogokletno izrazil o nebesih, češ: „Nebesa prepustim angelom in vrbcem“.

Človeka je groza, če čita taka bogokletja. Seveda teh bogokletstev socialisti ne govoré pred ljudstvom, o katerem vedo, da je še verno. Saj bi jih potem malo pristokilo k njihovim društvom. Na svojem zborovanju v Halle leta 1890 so svoje agente izrecno opozorili, naj pri agitaciji za socialno demokracijo, zlasti na deželi, nikar ne govorijo o veri, ali pa naj vsaj rečejo, da je vera zasebna stvar. Le tako bo mogoče, ujeti kmete in druge „kaline“, kakor pravijo. Tako tudi zdaj delajo. Ljudstvu pripovedujejo, da hočejo samo ubogim delavcem in stiskanim kmetom zboljšati njihovo stanje; za vero, da se ne brigajo, naj bo vsakdo vere kakršne hoče! Toda kadar so sami zase, tedaj govoré odkrito. Tako delajo tudi slovenski socialisti v svojih listih. „Ljudski glas“ o veri ne govori, ker je namenjen za verno kmetško ljudstvo. „Naprej“ pa, ki ga izdajajo isti socialisti kakor

„Ljudski glas“, pa že za odločne svoje neverne pristase zahteva kar naravnost: „Proč z vero v Kristusa!“ Dne 22. septembra je objavil ta socialistični list članek, iz katerega sika smrtno sovraštvo do krščanstva. Članek je naravnost kulturobojen in se obrača proti veronauku v šolah. Takole piše: „Ali ni samó po sebi razumljivo, da je dijak 20. stoletja proti veronauku v šolah? Dijak, ki je zmožen misliti s svojo glavo, se gotovo ne zme-ni za protilogično (protislovno) čevkanje popovo. Vse besedičenje papeževnega hlapca zadene samo naposmeh. Sramotno bi bilo za dijaštvo, če bi še danes ne izprevidelo, da ta vera v izpreminjanje vina in kruha v boga, v brezštevilne svetnike in udove božje, hudiče in ne vem, v kaj še vse, ni maresne znanstvene podlage. Vse to si je izmislila „mati cerkev“ po Kristusovi smrti. Kar pa nima logične podlage, nima pravice do obstoja. Danes potrebujemo vere človekoljubnosti, enakosti, vere izboljšanja socialne in moralne bede, ne pa vere v hudiče in strahove. Seveda: če bo o tem sklepala rimska cerkev, bo gotovo misel za verouk „sijajno“ zmagala. Če bodo pa o tem odločevali svobodni duhovi in dijaki sami, kar je edino pravično, bo pa prišla druga šiba na klerikalce in dijake se ne bo mučil s „svetimi skrivnostmi“.

S tem člankom so stopili slovenski socialisti pred javnost popolnoma odkrito s klicem: „Kulturni boj! Boj veri in krščanstvu! Boj za svobodno, brezversko šolo!“ Verno katoliško slovensko ljudstvo boj-nega klica socialistov ne sme preslišati, ga ne sme omalovaževati! Pa se ga tudi ne zbiti! Slovensko ljudstvo je pregloboko prešinjeno z odločno versko zavestjo, da bi moralo trepetati pred kulturno boj-nimi klici! Toda zasledovati mora s paznim očesom vsak poizkus socialistov in liberalcev, ki so si v boju zoper krščanstvo edini, da bi zanesli med naše verno ljudstvo versko brezbriznost in nevero! Odbiti mora takoj prvi hip z vso odločnostjo vsak poizkus, da bi nam ti nepoklicanci vtihotapili kulturnobojne, veri in Cerkvi sovražne postavé! Pred vsem mora stati pogumno na braniku za dve dragocenosti: za versko šolo in za svetost zakona!

Šolske sestre v Mariboru.

Liberalni listi, „Slovenski Narod“, „Nova Doba“, „Mariborski Delavec“ se zadnji čas zgražajo nad ukazom dr. Verstovskega, da se mariborsko žensko učiteljske ne sme odpreti, češ, da so s tem ukazom stariši prisiljeni, pošiljati svoje hčerke v klerikalne, nemškutarske nunske šole. Predno se drznejo

LISTEK.

Ime za trg Marenberg.

V št. 39 „Slov. Gospodarja“ se neki dopisnik iz Pesnice huduje, ker se še vedno nedosledno piše Marenberg in Marbek in misli na podlagi Zunkovič-Cilenškove razprave, da je edino prav Marbreg. — Bivajoč več časa v inozemstvu, nisem mogel svoječasno zasledovati te razprave. Ker se je vprašanje zopet spravilo na površje, naj se dovoli beseda o tem — ne meni, marveč zgodovinskim virom, ki imajo v teh vprašanjih prvo in odločilno besedo. Nikar ne posnemajmo Madžarov, ki so z nasilnim spreminjanjem starih krajevnih imen napravili res babilonsko zmešnjavo.

Z imenom marenberškega trga stoji stvar takole. L. 1251 dne 9. junija je Sifrid Marenberški izdal listino, s katero je slovesno priznal, da so njegovi predniki, kakor je zvedel iz pripovedovanja očetovega in starih ljudi, siloma postavili grad (castrum) „Marenwerch“ na ozemlju št. pavelskega samostana. Pripoznal je samostan kot gospoda in lastnika te zemlje, opat pa mu je za to dal grad in zemljo v zajm (Jaksch, Monumenta Carinthiae, IV. št. 2463). Sifrid pravi v tej listini, da je malo upanja, da bi še dobil

otroke in bliža se mu smrt, zato je hoče poravnati, kar je doslej krivično posedal, torej je bil že v letih. Potemtakem so njegovi predniki mogli „nasilno“ postaviti marenberški grad pred koncem 12. stoletja, toda ne pred začetkom istega stoletja, ker je št. pavelski samostan nastal šele l. 1090. Ta grad se v listinah 13. stoletja imenuje Marenberg, Merenberg ali Mernberch. Pod gradom se je razvil trg — najbrž iz naselbine, ki je bila starejša kot grad. Staro ime te naselbine je bilo Radlje po gori Radlju. Ze leta 1268 se omenja trg (forum) Redlach, a naziv trg še takrat ni bil ustaljen, ker l. 1271 se imenuje vas (villa) Merinberch, a l. 1290 zopet vas (dorf) Redlach in l. 1302 „trg pod Marenbergom“ (der markt vnder Marenberg). (Gl. Zahn, Ortsnamenbuch.) Iz tega je razvidno, da je ime gradu Marenberg prešlo polagoma na vas, oziroma trg izpod grada ter iztisnilo staro ime Radlje, ki je istotako prešlo od gore Radelj na vas, saj še se l. 1254 ondotni samostan sv. Marije imenuje enostavno ob vznožju gore Radelj brez druge označbe.

Ce bi torej hoteli trgu dati res slovensko ime, bi morali poseči za starim historičnim Radlje — v Radljah, kar bi pa bilo nasilno in bi delalo zmešnjavo, ker dandanašnji se tako imenuje le gorovje nad Marenbergom.

Poimenovanje Marenberg pa je in ostane nemško, ker se je dalo gradu takrat, ko se je že utrdil

pri nas nemški fevdalni zistem in ko so novopostavljenim gradovom dajali sploh nemška imena. Seveda bi bilo krivo, če bi kdo iz tega koval kapital za nemške politične aspiracije. češ, Marenberg je od začetka nemška kolonija. To bi bilo ravno tako krivo, kakor če bi kdo iz nazivoslovja bivšega „armadnega jezika“ sklepal, da je avstrijsko vojsko tvorilo le nemško vojaštvo. Naseljeni podložniki so lahko bili Slovenci, a nemški fevdalec je kraju vtisnil nemško ime.

Vprašanje, kakšen izvor in pomen ima korenika Mar (Mer), lahko mirno prepustimo jezikoslovcem po poklicu, za našo stvar so merodajne zgodovinske razmere, v katerih je grad nastal in ki so mu dale ime. Te razmere pa nosijo nemški pečat. Z enačicami Marbeg ali Marbreg si ne pomagamo veliko, to so le spakedranke nemškega imena. Poimenovanje v ljudski govorici je merodajno le, če se je kaka oblika že splošno in določno uveljavila, n. pr. Maribor za Marburg, Ljutomer za Luttenberg itd. Naš pravopis ni dosledno fonetičen in tudi ne more biti, tudi ne čisto etimološki, marveč historičen, zato se ne more v vseh slučajih strogo ravnati po ljudski izgovarjavi, marveč se mu je v gotovih slučajih ravnati po historičnih oblikah. Ce bodo enkrat Nemci vpeljali nova imena n. pr. za Gradec, Lipnico itd., tedaj tudi mi lahko začnemo prekrajati imena, drugače pa ima historična kontinuiteta tudi svoje pravice. Historično je torej opravičeno ime Marenberg. F. K.

naši liberalci govoriti o klerikalni nemškutariji šolskih sester, naj v prihodnje dobro premislijo!

Gospodom v stranki JDS bi moralo biti še znano, da je bivša Avstrija naklonila mariborskim Nemcem in nemškutarjem nemško žensko učiteljstvo, ker ji je bilo učiteljstvo pri šolskih sestrah preveč slovensko. Opozarjamo gospode na tozadevno polemiko v časnikih — saj ni še tako dolgo od tega. Slovensko lice tega zavoda je nekdaj bodlo Nemce in nemškutarje v oči, in čudno, sedaj pa bo naše liberalce pod firmo demokratske stranke, da ga tako težko gledajo. Kjer celo Nemec ni zapazil nemškutarije, katero bi bil gotovo skrbno negoval in ščitil, tam jo je sedaj odkrila demokratska stranka. Proti nobenemu učiteljstvu na slovenskih tleh ni nekdanja Avstrija tako pristransko liki mačeha postopala, kakor ravno proti zavodom šolskih sester. V dokaz naj se demokratski strankarji informirajo, s kakimi žrtvami so gradile šolske sestre novo poslopje in kdo jih je pri tem podjetju najbolj oviral. In ako so v zadregi, kako dobiti potrebnih informacij, jim drage volje damo na razpolago slovenske in nemške časopise iz takratne dobe in druge tozadevne vire.

Sicer pa vprašamo gospode nedemokratske demokratske strankarje, ali jim je še znana žalostna usoda šolskih sester v St. Pavlu na Koroškem, koder so si komaj rešile golo življenje pred nemško družalo? Mislimo, da bi jih bila nemškutarija ščitila pred nemškimi nasilstvi; a slovensko lice in slovenski duh v njihovih zavodih sta jih spravila v smrtno nevarnost. In ako bi pogledali v Maribor, bi pri svojem bistrem očesu, ki še celo to vidi, česar ni, sami opazili, da so se udeležili slovenske manifestacije v Mariboru tudi šolske sestre s svojimi gojenkami. Da bi jim to narekovala nemškutarska zagrizenost, demokratski strankarji morebiti sami ne bodo verjeli! Morebiti? Da, da, morebiti! Zakaj njihov pogled vidi, česar ni, a kar je, tega ne vidi. Koliko duhovnikov je bilo odslovljenih radi nemškutarije in koliko učiteljev, učiteljic? Kje so študirali? Nekoga lepega dne bodo prišli še s trditvijo, da so gledali pri omenjeni manifestaciji samo fato-morgano — šolske sestre z gojenkami, katerih pa v resnici ni bilo. In v St. Pavlu so napadli Nemci le fato-morgano — prikazen šolskih sester — katere so do golega oropali, v resnici jim pa tamniso nič žalega storili. A ker že rabimo primer o fato-morgani, ostanimo pri njej.

Z razprostrtimi črkami poroča „Slov. Narod“: „Po celi Spodnji Stajerski je nastal vihar ogorčenja proti temu ukrepu“ — namreč dr. Verstovška radi ženskega učiteljstva. Oprostite! Dolež se ne tvorijo demokratski strankarji vsega prebivalstva na Spod. Stajerju, da govorijo kar o celi Spodnji Stajerski. In tega viharja ogorčenja mi do sedaj še nismo nič čutili in ničesar ne vemo. Nasprotno, mi smo s tem ukazom dr. Verstovška zadovoljni in je na nas pomirjevalno vplival. Tega viharja ni bilo na celem Spod. Stajerskem, ampak to je le lahen vetrič pri demokratskih strankarjih. Je-li morda tudi tukaj fato-morgana? Take prikazni in sicer viharne prikazni ogorčenja gledajo samo demokratske oči in jih čutijo njihovi prenežni žveci, njihova razdražljiva srca in se — zgražajo. Toda šalo na stran! Demokratje kaj radi govorijo v samih superlativih in se zgražajo nad svojimi superlativi. A pod njihovimi fato-morganičnimi prikaznimi in superlativi tiči vendar nekaj, česar ne marajo naravnost povedati: v tolikih grozotah medli njihovo nežno srce. Zato hočemo uganiti mi, ki ne medlimo v toliko grozotah kljub nesramnim napadom. Gospodje, bodimo odkritosrčni! Zavodi šolskih sester so vam napoti, ker so katoliška, slovenska naprava. Katoliška, ker se gojenke vzgajajo na katoliško-verski podlagi. Na tej podlagi bodo same vzgajale v varstvo jim izročene katoliške otroke katoliških krščanskih starišev, ki bodo zveste Bogu in svojemu slovenskemu narodu. In ker so krščanska načela nespremenljiva, od leta 1 do 1919 in tako dalje vedno ista, je tudi narodno slovensko prepričanje, izvirajoče iz tehačel, nespremenljivo, neomahljivo. Katoličan ljubi svoj narod, dela za svoj narod in trpi za svoj narod. — In tega vas je strah!

Dovolite še eno opombo! Stavimo sto na eno in ako bi bili vojni dobičkarji, bi stavili tisoč in milijon na eno, da bi bil dr. Verstovšek proti šolskim sestram ravno tako nastopil, kakor je energično nastopil proti nemškim mariborskim šolam po vsega obžalovanja vrednih nemških izgrelih, ko je tekla človeška kri. In kaj takega šolske sestre niso zakriville.

Zavod šolskih sester v Mariboru je bil edini zavod, kjer so se vzgajale slovenske učiteljice tu na Stajerskem. V Mariboru so šolske sestre bile edine, ki so imele slovenski otroški vrtec in slovensko ljudsko šolo. Gojenke, ki so se v samostanu šolskih sester priznale kot Slovenke, so ostale Slovenke tudi kot učiteljice! Nasprotno pa je mariborsko moško učiteljstvo vzgojilo celo vrsto najstrupenejših narodnih odpadnikov. Zakaj-li liberalni listi mariborskega moškega učiteljstva ne napadajo in mu ne očitajo nemškutarsvu, ampak za kulturni boj, za boj proti veri, — proti Cerkvi in cerkvenim ustanovam!

Našemu učiteljstvu.

V „Ptujskem listu“ se je advokat g. dr. Tone Gosak obrnil do našega učiteljstva, naj bi začelo intenzivno delovati v liberalni demokratski stranki in podpirati „Ptujski list“ z dopisi. Nikomur nečemo diktirati njegovega svetovnega naziranja in njegovega

političnega prepričanja. A o enem zelo dvomimo, o tem namreč: se bo li resno misleče učiteljstvo temu vabilu odzvalo? Liberalno-meščansko-kapitalistične stranke, kakršna je slovenska demokratska stranka, namreč po vsej Evropi jemljejo slovo od sveta in umirajo. Umirajo smrt krivičnega, smrt onega, ki je s svojim vlekakapitalom in militarizmom in, recimo od krito, svobodomiselnim brezverstvom pahnul svet v gorje svetovne vojne in njene grozne posledice. Če hoče imeti učiteljstvo in resnici vpliv na naše ljudstvo in če si ga hoče tudi ohraniti ter blagohotno delovati za narod, se ne bo usužnjilo stranki, o kateri naše ljudstvo ne more in noče nič vedeti, ker je meščanska, ker je protiverska. Le tedaj bo imelo naše učiteljstvo velik vpliv na ljudi, le tedaj bo s svojim znanjem narodu koristilo, če bo ostalo v svojem prepričanju na krščanski podlagi. Krščansko naziranje pa zastopa v politiki na Slovenskem samo Slov. Ljudska Stranka. Brez dvoma si bo vsaka učiteljska moč pridobila ljubezen ljudi in z ljubeznijo vpliv na narod, če bo z njim eno, če bo šlo in delovali s Slovensko Ljudsko Stranko, s Kmečkimi Zvezami.

Hvala Bogu, da je še precej veliko število učiteljstva v naših ljudskih, krščanskih vrstah in se tudi vsak dan množi! Hvala Bogu, da tudi pri nas na Stajerskem mnogi spoznajo, da bi izginil vsak vpliv na ljudstvo v onem trenutku, ko bi narod spoznal, da so v vrstah strank, ki niso dosedaj nikdar delovale za kmečke koristi, sploh ne za ljudske koristi, ampak samo za koristi kapitalističnih slojev in so bile vedno proti veri in proti Cerkvi. Ker o tem je do dna srca prepričan vsak človek, naj bo iz kmečkega ali učiteljskega ali meščanskega stanu, da se te meščanske stranke ne bodo nikdar spreobrile v svojih dejanjih, če tudi spreminjajo večkrat svoja imena in svoje programe.

S kakim veseljem pripovedujejo in se spominjajo ljudje učiteljskih moči, ki so delovale in ostale s krščanskim kmečkim ljudstvom, ki so hodili po eni poti z duhovniki, o katerih mora priznati vsak, da so za procvit našega naroda največ storili! S kako nevoljo pa čujem govoriti ljudi — posebno naše matere in očete — če imajo na domači šoli učiteljske moči, ki s svojim življenjem kažejo, da ne poznajo božjih, ne cerkvenih zapovedi. Zalibog, da se zadnji čas množijo taki slučaji in take pritožbe.

Učiteljstvo bo imelo nepopisno velik vpliv na narod, če bo narod videl, da je ostalo globokoverno, in šlo z narodom tudi v politiki isto pot, pri nas pot Slovenske Ljudske Stranke. Izgubilo pa bo učiteljstvo vsak vpliv in se obsovalo pri narodu v tistem trenutku, ko bo narod spoznal, da hodi njemu — tujca pota.

Kako je v Prekmurju.

Velika škoda je bila, da nismo v Prekmurju ob enem z vojaško zasedbo takoj tudi prevzeli civilne uprave. Tako so pa pod našo oblastjo več kot tri tedne še dalje uradovale madžarski oblastniki in sejali duha nezadovoljnosti med prebivalstvom. Ljudstvo je dobilo nezaupanje v trajnost naše zasedbe, Madžari so mu pripovedovali, da bo zasedba samo začasna, pariška odločba o Radgoni je dala tem trditvam podkrepitve. Tudi krožijo okrog najrazličnejše govorice, katere zanašajo med ljudstvo madžaronski agitatorji. V neki vasi so mi pripovedovali, da se ravno sedaj vrše pogajanja med madžarsko vlado in Jugoslavijo. Madžari puste Jugoslaviji Medžimurje, zato pa dobe nazaj Prekmurje. Druge sem slisal, da so v teku pogajanja med Rumuni in Madžari. Madžari izvolijo rumunskega princa za svojega kralja, zato jim pa Rumuni vrnejo Erdeljsko, potem se zvežejo Rumuni in Madžari, potolčejo Čeha in obnove ogrsko kraljestvo. Take fantastične govorice vzbujajo nekaj nezaupnosti med prebivalstvom. Da dobi ljudstvo trdno prepričanje v trajnost naše zasedbe, je treba jako odločno postopati zoper madžarske in madžaronske nameščenice. S tem se tudi zelo priljubimo ljudstvu, ki ni česar raje ne vidi, kakor da naša oblast zapre ali izžene kakšnega „Stuhlichterja“ ali „notarjuša.“

Ljudstvo je popolnoma jugoslovansko, na splošno zadovoljno z našo zasedbo in uredbo. Seveda pa tako veliki preobrti v priprostem ljudstvu ne morejo tako hitro izvirati in treba je nekoliko časa, da se temu privadijo. Tudi je samoobsebi umljivo, da ostane pri tako veliki spremembi vedno kakšen predmet nezadovoljnosti, pojavijo se pa tudi resnične napake in pomanjkljivosti. Med prebivalstvom je samo ena vrsta ljudi, ki je z nami nezadovoljna, to so razni mešetarji in prekupci, doma iz hribovitih, bolj pomadžarjenih krajev in luteranske vere. Pod našo zasedbo je cena živine in tudi nekaterim drugim rečem padla, to pa mešetarjem in prekupcem ni všeč. Ko so v Mariboru obsodili protestantskega župnika Mahnerja, so Madžari takoj raznesli med prekmurjskimi slovenskimi protestanti, da mi zatiramo protestantsko vero. Napram luteranskim prekmurjskim Slovencem bo treba od naše strani velike obzirnosti.

Naša uprava deluje, odkar se je pričela, s polno paro in na splošno zadovoljnost prebivalstva. Uradništva in zlasti pa tehničnih sredstev je veliko premalo na razpolago. Morda si gospodje v Ljubljani ali v Beogradu ne morejo dosti predstaviti razsežnosti krajev in obsežnosti prebivalstva. Prekmurje ni majhna dolinica, katero bi bilo mogoče obvladati z malim aparatom. Policija, žandarmerija, politična uprava, sodnija, deluje izvrstno in gospodje uradniki se posvečajo svoji nalogi ne samo po dolžnosti, ampak tudi s srcem. Edino finančna uprava nikakor ni kos svoji nalogi in iz tega imamo že občutno škodo

ter povzroča mnogo nezadovoljnosti. Najprej žigosanje denarja. Odredili so, da mora biti v šestih dneh ves avstrijski denar žigosan in poslali so žigosat okrog 14 uradnikov s 4 pečati. Vsled pomanjkanja pečatov se je moglo žigosati samo na štirih krajih, uradnik si je izbral najpripravnejši kraj, žigosal lepo polagoma v svoji uradni uri, ko je ura odbila, je pa spravil pečat in šel. Po mnogih krajih notarjuši niso hoteli razglasiti žigosanja in uradniku seveda ni nič škodovalo, če ni imel dela. Drugje so ljudje čakali po dva dni pred uradom in slednjič je uradnik odšel, ne da bi bili prišli na vrsto. Tako je ostalo morda tri četrtine denarja nežigosanega in ljudje sedaj ne morejo niti prevzeti aprovizacije. Financa je poslala v Prekmurje nekaj financarjev, a veliko premalo in brez vsakih navodil. Može ne vedo, kaj bi delali, tihotapstvo z Madžarsko pa cvete na celi črti. Zastrazene so samo glavne ceste. V Prekmurju ne dobi nobenega koleka, a vendar ga rabiš za vloge, ljudje bi sedaj iz slabega sadja radi kuhali žganje, a financarji ne pečatijo kotljev. Aprovizacija je že pričela delovati, ljudje so dobili vžgalice, sladkor in petrolej ter razne najpotrebnejše reči, katerih niso imeli čisto nič. Silno pa vzdihujejo po tobaku, katerega že niso videli štiri mesece. Pod roko dobiš pri judu cigareto za krono.

Sole bi se imele po madžarski navadi že pričeti. Toda naša oblast je odredila, da ostanejo zaprte, dokler se ne preurede. Učiteljstvo je na splošno nasprotnega mišljenja, večinoma boljševeško. Kar bi bilo rabnih učiteljev, bi jih bilo treba poslati v kraje pri Spodnji Lendavi, kjer ljudstvo govori samo madžarski. Po slovenskih občinah bo treba nastaviti učiteljstvo od drugod. V Prekmurju imamo tudi različne tipe šol. N. pr. cerkvene katoliške in luteranske šole. Nastane sedaj nujno vprašanje, kako urediti te šole?

Zanimivo je tudi vprašanje zakona. Na Madžarskem velja civilni zakon in zakonska razdružitev. Pri sedanjem začasnem stanju poroča civilno naš civilni komisar. Kmečko prebivalstvo se pa da poročiti tudi v cerkvi in ureditev te zadeve ne bo povzročala težav.

Katoliška duhovščina je na splošno madžaronskega mišljenja. Izjem ni veliko. Sedaj dela napram naši upravi neke vrste sabotažo in pasivno rezistenco, ki pa ni v korist prebivalstva. Dekan v Lendavi ne zna nič slovenski, a se vede lojalno, dekan v Murski Soboti je domačin, Slovenec, in ima lepo slovensko ime Slepec, toda je splošno znan kot hud madžaron in je imel z našo upravo že zelo ostre nastope. Stališče duhovščine bo povzročalo še precej pregla-vij. Če bodo ti gospodje uvideli, da gre tudi preko njih, bodo postali bolj mehki. Nekateri bodo morda postali jugoslovanskega mišljenja, večina pa bo nasprotna ali vsaj trdovratna v sabotaži.

Judje so nam protivni, ker je z nami prav malo kšefta; ako bi jim omogočili več zaslužka, bi bili pripravljeni se dati zapisati v jugoslovansko vero.

Inteligenca je v celoti proti nam. Razun ljudstva ni na naši strani skoraj nobenega človeka. Ljudstvo pa čisto odkrito izraža svoje zadovoljstvo, da se je iznebilo Madžarov in boljševikov.

Orli v Mariboru.

Sprejem Orlov v Mariboru. V soboto je doživel Maribor poseben prizor. S posebnim vlakom so se peljali Orli in Orlice na tabor v Dobrovas. Vlak je šel iz Ljubljane, med potjo so se pridruževali vedno novi tovariši, v Maribor so prišli po 5. uri popoldne. Na kolodvoru so jim priredili mariborski tovariši topel sprejem. Godba je zaigrala orlovsko himno, zaorili so pozdravi, naše Orlice so jih obsule s cvetjem. Izstopili so iz vozov, bilo jih je 300 v uniformah, razpostavili se v močno četo, predsednik mariborskega Orla br. dr. Karel Capuder jih je pozdravil z vznešenim govorom, kjer je vzlasti povdaril zasluge Orla za narodni preporod na Stajerskem in omenil, da je zasluga brata dr. Verstovškega, da imajo sedaj Slovenci v rokah Maribor. Z glavnega kolodvorra so odkorakali pod tremi zastavami in z dvema lastnima godbama na koroški kolodvor. Sprevod je vodil načelnik mariborskega Orla brat Tratnik. Mimgrede so priredili navdušene ovacije našemu vladiki. Na čelu spreveda je korakala višnjegorska orlovska godba, ki je igrala po mestu slovenske komade. V daljšem presledku je stopalo predsedstvo Orlovske Zveze. Potem so se vrstili trobentači in posamezni odseki. Vsak odsek je korakal kot samostojna skupina s svojim poveljnikom na čelu. Slikovit je bil pogled na dolgo orlovsko četo, ki se je vrstila po mariborskih ulicah, ravno v času, ko je bilo največ občinstva na prehodu. Vse je začudeno povpraševalo: Kje so se vzeli? Odkod prihajajo? Kaj hočejo v Mariboru? Sprevod se je vrstil po Tegetthoffovi cesti, po Grajski ulici, po Gosposki in Solski ulici na Stolni trg do Smidererjevega drevoreda, od tam po Koroški cesti mimo Cirilove tiskarne, čez Glavni trg (ki je bil skoro poln občinstva), čez most na Koroški kolodvor, kjer so se Orli zopet vsedli v vlak, ki jih je ob 18. uri odpeljal proti Slovenski Koroški. Ob odhodu vlaka je na stotine broječa množica narodnega občinstva Orle in Orlice navdušeno pozdravljala. Posebno pozornost so vzbujali po mariborskih ulicah Orli-trobentači. Ki so v presledkih svirali orlovsko koračnice. Vsakdo, tudi naši neprijatelji, mora priznati, da je bil ta kratek pohod Orlov v Mariboru res nekaj lepega. Orli so pa s tem tudi pokazali, da niso strahopetci, temveč, da je v orlovskih vrstah pogum in samozavest doma. — Z žalostjo pa moramo pribiti dejstvo, da se je nekaj liberalnih ne-

mo vzeti dobro ime in tako naprej. Nič več ne pove-mo, kakor samo dejstva, in tega nam ne bode nihče zameril.

V Jugoslaviji so se strnili slovenski, hrvaški in srbski Sokol v eno zvezo. Hrvaški in srbski Sokol sta bila že dozdej samo narodni organizaciji in sta ostala tako najdalje zvesta svojim načelom. Tam je bilo prostora za vse. Zato pa Hrvati in Srbi spočetka niso umeli, kako da še imamo Slovenci poleg Sokola tudi Orlo, dokler jim ni bilo to pojasnjeno. Opaža pa se zadnji čas, da prihaja tudi med hrvaške Sokole več protikatoliškega duha in tako bomo s časom doživeli, da bosta hrvaški in srbski Sokol ista, kakor sta dozdej češki in slovenski.

Ako si ogledamo naše sokolstvo, vidimo, da je drugačno v besedi, drugačno v dejanju. Izbegavajo pa vedno s tem, da pravijo: to so le posamezniki, oficijelnost je vedno načelna. Neresničnost takšnih izjav nam potrjujejo ravno dogodki zadnjega časa, ko misli Sokol, da sme s tem, da je „državotvoren“, napraviti že vse. Mi mu državnega pokroviteljstva prav nič ne zavidamo, a bi ga v enakem smislu odklonili. Hočemo pa enakih pravic za vse, če smo res svobodni državljani. Kako pa se to sklada s tem, da napravijo člani sokolskega društva dogovorjen napad na člane, ki so slučajno v drugi organizaciji in da načelnik naravnost zapoveduje, da morajo vsi, ki so pod njegovim vodstvom, imenovati one čuke in čukice — na to ne vemo odgovora. To je gotovo zlo; ne zamerim jim pa toliko, če zahtevajo od članov, da naj s podpisom izjavijo, da niso več pristaši VLS in da le pod tem pogojem morejo postati Sokoli, ker s tem jasno izpričujejo, da so nadstrankarski in nepolitični. Nič nismo užaljeni, ko slišimo, kako vojaška oblast z višjimi častniki vred navaja fante v sokolstvo in jih naravnost podi vanje. To mora priti gotovo odtod, da je njih organizacija priporočena, ščitena in pospeševana od države, ki se naj imenuje demokratska. Vse to mora biti po njih logiki prav in zato ni ugovora in pritožbe, posebno ko imamo še to dobroto, da je Orel s Sokolom čisto enakopraven.

2. Orel.

In kako je zdaj z Orlom? Ustanovil se je leta 1907 in pravijo, da še zato nima pravice do obstoja, ker je mlajši od Sokola. Svobodno vsakomur, da je o tem res prepričan. Izšel je iz nujne potrebe, da tiljudem drugačne vzgoje in izobrazbe, kopa jo dobivajo pri Sokolu, če hočemo, da še bodo dalje katoličani. Sokoli nočejo, da ki se narodnost stikala z vero in versko vzgojo in hočejo, da ne bi imela vera in nprav ničesar govoriti. Oni se sicer za moralno vzgojo, a kaj je moralna vzgoja, smo brali pred dnevi, da „tega nihče na svetu ne ve, ker si jo vsak po svoje tolmači: razuzdanec po svoje, surovež po svoje, tat po svoje, oderuh in verižnik po svoje, brezverec po svoje itd. Vsak ti poreče, da je moralen in da živi in dela moralno.“ To je torej samo izbegavanje resnice in ost proti krščanski veri in tista lažnjiva modrost v zatirjevanju „spoštovanja vsakega verskega prepričanja.“ Pod pretezo narodnosti hočejo nastopati proti Orlu in ga slikajo kakor državi in narodu nevarnega in da edino Sokol je naroden. In ravno v pretiravanju in absolutnosti narodnosti same je sokolstvo zmotna organizacija in ima krive pisme. Narodni fanatizem sloni na neresnici, na predsodkih, in je krivičen — pravi Mahnič popolnoma pravilno in zato ga katoličani odklanjamo in počemo takšne narodnosti. Dobro je, da to povdarimo iznova.

Orel je torej organizacija pošte-ne krščanske mladine in kakor piše „Zlata knjiga“, ima nalogo: vso mladino, ki krščansko misli in se po krščanskih načelih hoče tudi v življenju ravnati, združiti v eno samo četo: to mladeniško četo izobraževati umsko, npravno in telesno; s pomočjo te mladine zbuhati, utrjevati in ogrevati ljudstvo za vzore krščanskega mišljenja in življenja. Program je torej jase, razlika od Sokola vidna. Naj torej vsakdo ve, kje hoče biti in stariši naj pomislijo, kakšne hočejo imeti svoji otroke, predno jih izroče eni ali drugi organizaciji. Izjavljamo, da slehernega Orla, ki se ne ravna po načelih „Zlate knjige“, ne smatramo in nikdar ne pripoznamo Orlom in isto velja za Orlice. Tisočkrat bolje je, da tam Orla ali Orlice sploh ni, kjerno če slediti orlovskemu vzorom in da se za takšne ne zmenimo. Orlovske vrste morajo biti v vseh ozirih čiste in vsak nered se mora takoj v kali zatreti ali pa nehati biti Orel. Eno ali drugo, dvojne mere pri nas ni in je ne bo! To povemo vsem tistim, kjer bi ne bilo kaj prav in drugim, da zopet ponovno zvedo, kakšni smo in jim ne bo treba morebiti po tem povpraševati. Orel je bojevnik in orlovsko viteštvo se kaže v plemenitem mišljenju, disciplinirani volji, dobrem življenju in v vnetem delovanju za ljudski blagor.

3. Razmerje med Sokolom in Orlom.

Razlika med Sokolom in Orlom je danes tako velika, da pač ni misliti na kakšno združenje, kakor še vedno mnogi vsled nevednosti sanjajo. Mi smo zato sicer vedno pripravljani, a dokler govore starosti Sokola na dijaških svobodomiselnih in izrečno protikatoliških zborovanjih in poseča svobodomiselnost dijaštvo sokolske prireditve, kjer se pije in razgraja, in dokler ne opusti Sokol vsega, kar smo zgoraj našte-li, ne moremo ž njim. Da smo pa za pot spravljivo-sti, je dokazala Orlovsko Zvezo še pred kratkim, ko je poslala dne 25. julija t. l. Sokolski Zvezi v Ljubljani pismo, kjer nasvetuje, naj se skliče skupen se-stanek glede dogovora, kako se izogniti sporu, nakar pa je odgovorila, da ne uvidi v takem sestanku nika-

kega izboljšanja obstoječih razmer in da je kot kulturna organizacija odločno proti vsakemu napadu bodisi z besedo ali dejanjem napram drugim organizacijam. Kako pa njeni člani to izvršujejo, smo videli prav zadnji čas. Sokolska vzgoja se vidi tudi na strganih in z blatom ometanih lepakih, ki jih da nale-piti kakšen orlovski odsek. Mi hočemo, da je ves načelni boj dostojen, možat, a ne zahrbtn in nepošten. Nasprotnika spoštujemo, ga cenimo po vrednostih in ga ne sovražimo; če pa bi kdo delal drugače, ni prištet med naše vrste. Ako bi bili Sokoli istega mnenja, ne bi pisali o la-natičnih klerikalcih, o izdajalcih domovine, o rimsko-avstrijskem Orlu, o lažnjikih itd., kakor dela uradni list Česke Obce Sokolske „Vesnik Sokolsky“ in ne bi organizirali protikatoliške Husitske slavnosti in iz-stopa iz Cerkve. To moramo vendar svojim ljudem povedati, bratje Sokoli, in zato nam potem nikar ne očitajte, da vas napadamo, da delamo razdor in dru-go. Resnico sme vedeti vsakdo. Zakaj naj bi bila še nejasnost med nami, če že moramo hoditi ločeno. Po-znajmo dobro drug drugega in tudi naše delo bo lažje. Orel do sokolstva ne goji nikakega sovraštva, ker njegova naloga je, da kaže ljubezen do svojega nasprotnika s tem, da mu v vsaki potrebi in stiski, kolikor more pomaga, ga proti neupravičenim napa-dom in obrekovanju brani. V boju pa moramo nasto-pati in tega je treba ločiti od izzivanja, žalitev in preprirov. Vse mora biti sine ira et studio.

Tako se naj presoja današnji članek in sprav-ljivejšje ga nismo mogli napisati. Zdaj vsak ve, kaj mu je storiti, da ne bo toliko nepotrebnih izgovorov. Bratom Sokolom pa pravimo ponovno, kakor je zapi-sal nekdo v 3. št. letošnje „Mladosti“:

V stvareh, v katerih se ujemamo, se podpiraj-mo!

V stvareh, v katerih se ne ujemamo, si pojas-njujmo!

V stvareh, v katerih se spozabimo, si odpuščaj-mo;

Naša jasna in odločna beseda!

V nedeljo, dne 28. sept. 1919 veliki ljudski tabor

ki se vrši ob vsakem vremenu na dvorišču be-nediktinskega samostana

v Dobrlivasi na Koroškem.

Spored:

1. Ob 9. uri slovesna sv. maša v proštijki cerkvi, ki jo daruje generalni vikar za Slovensko Koroško mil. g. prošt Mat. Randl in pri kateri igra godba generala Maistra.
2. Po sv. maši govore na dvorišču benediktinskega samostana: g. general R. Maister, poverjenik za uk in bogočastje g. dr. Karel Verstovšek, koroški narodni predstavnik g. F. Smodej, gospa doktorica Angela Piskernik, podpredsednik Slovenske Dijaške Zveze, g. Miroslav Krek, podpredsednik Orlovske Zveze brat Jože Pirc.
3. Ob pol eni uri popoldne prihod aeroplana iz Ma-ribora.
4. Ob 3. uri popoldne telovadni nastop Orlovske Zve-ze, pri katerem igra orlovska godba.
5. Po nastopu koncert v gostilni Brugger, vstopnina prosta.

Za jedila, pijačo in tobak je dobro preskrbljeno. — Cisti dobiček je namenjen narodnemu svetu za Ko-roško.

Slovenski Korošci, posebno pevška in druga narodna društva, pridite vsi na tabor z banderi, na okinčanih vozovih! — Vabimo tudi mile brate iz Stajerske in Kranjske!

Narodni svet za Koroško.

Slov. Kmečka Zveza proti krivičn. m. davkom.

Ljubljana, 24. sept.

Danes opoldne je poverjenik dr. Verstovšek vo-dil k delegatu ministrstva za finance dr. Šavniku od-poslanstvo Slovenske Kmečke Zveze, da se mu pri-toži radi postopanja davčnih oblasti na Slovenskem Stajerju pri predpisovanju dohodnine, vojnega in vin-skega davka. V odposlanstvu so bili: dež. poslanec Jakob Vrečko, župan Galunder ter posestnika Šerbi-nek in Žebot. Odposlanstvo se je mudilo nad eno uro pri delegatu. Na podlagi resničnih dejstev je odpo-slanstvo dokazalo delegatu, da se našemu (posebno kmetškemu) ljudstvu godijo pri predpisovanju praj-omenjenih davkov posebno po nekaterih okrajih go-rostasne krivice. Cel ustroj, kako se predpisuje do-hodnina in vojni davek, je na napačni podlagi. Se-danji slovenski uradniki še odmerjajo dohodnino in

vojni davek na podlagi podatkov, ki so jih sestavljali prejšnji, po veliki večini nemčurski in nemški urad-niki, ki so imeli nastavljen za špiceljne same naj-bolj zagrizene nemčurske hujskače in ovaduhe. Ti so pošiljali davčni oblasti napačne in lažnjive podat-ke o dohodkih posameznih posestnikov in obrtnikov. O Nemcih in nemčurjih so poročali čisto malenkostne dohodke, o Slovencih pa so iz same hudobije poročali, da imajo ogromne dohodke. Od tod izvira toliko krivičnih predpisov, od tod toliko nevolje in jeze med kmetiskim ljudstvom. Poslanec Vrečko je odločno pov-darjal, da naše ljudstvo ve, da mora imeti država do-hodke in pravično odmerjenih davkov ne plačuje z nevoljo. A ker se pri predpisovanju dohodnine godijo gorostasne krivice in ker nekateri uradniki kar krat-komalo odklanjajo upravičene pritožbe, ni prav nobe-no čudo, če je ljudstvo nevoljno. Poleg tega pa še sli-šijo naši ljudje v uradih zbadljivke: „Kmet še veliko premalo davkov plača! Kmet je oderuh! Kmet je na-vijalec cen!“ Dejstvo pa je, da si mora marsikateri kmet že sedaj najeti posojilo, če hoče plačati visoko dohodnino.

Odposlanci SKZ so delegatu dr. Šavniku pojas-nili natanko vse pritožbe in jih podprli z dokazi. Iz-ročili so mu še posebno spomenico.

Delegat finančnega ministrstva je vzel pritožbe na znanje in je obvestil zastopnike Kmečke Zveze, da bo izdal ukaz, naj se krivice popravijo. Izjavil je, da se

1. odslej uradniki morajo ozirati tudi na vse pritožbe, prizive in priznalnice, ki so vložene po pre-teku določenega roka;

2. da se bodo čimpreje sestavile cenilne komi-sije, v katerih bodo imeli tudi kmetški in obrtniški davkoplačevalci besedo;

3. da se nepravilno računjena uporaba lastnih pridelkov pravično ceni;

4. da se davčne oblasti ne bodo smele ozirati na nezanesljive podatke, ki so jih sestavljali nemški in nemškutarski uradniki in ovaduhi;

5. da bodo prizive do 6000 K reševali pri okraj-nih oblastvih;

6. da morajo uradniki sprejeti vsak rekurz, u-poštevatil napovedbe davkoplačevalcev in da morajo z njimi uljudno postopati;

7. vsi vojni dobičkarji se morajo brezobzirno obdačiti;

8. glede vinskega davka bo treba temeljite iz-premembe, da ne bo kmet trpel škode;

9. delegat dr. Šavnik je obljubil odposlancem Kmečke Zveze, da se eksekucije ali iztirjevanja voj-nega davka in dohodnine (licitacije) takoj ustavijo in se na prošnjo počaka s plačilom.

Odposlanci Kmečke Zveze so dosegli vseh. Na davkoplačevalcih, ki trpijo krivico, pa je sedaj leže-če, da takoj vložijo pritožbe, oziroma prizive na dav-čno okrajno oblast, ali pa naravnost na delegata fi-nančnega ministrstva dr. Šavnika v Ljubljani, tudi v slučaju, če so krivično predpisani davek že plačali.

Ali naj postane Koroška — druga Kranjska?

(Iz Mežiške doline.)

Naša dolina je brez glasovanja priklopljena Ju-goslaviji. Ni nam treba biti boja, kakor ga mora iz-vojevati drugi del slovenskega Korotana, kateremu je pariška komerencea milostno prisodila, da sme sam odločevati, ali naj živi življenja vredno življenje, ali naj plačuje, robota, strada in umiraje izdihne. Hvala Bogu, mi smo osvobojeni! Ali pričinja se druga bit-ka, boj med vero in nevero. Prihajajo ljudje iz Kranjske in Stajerske — vlada jih nastavlja kot uradnike in učitelje — z čisto drugimi nazori, kakor jih ima naše ljudstvo. Ne poznajo Koroške in mislijo delovati med nami po ravnoistem kopitu, kakor v po-prejšnji svoji domačiji. Komaj osvobodena Koroška naj postane druga Kranjska: Narodov blagor se naj uničuje v strankarskem boju. Medsebojna menjava nazorov je sicer jako dobra in koristna, a le tedaj, če je stvarna. Ti ljudje pravijo, da so Jugoslovani. Če bi kdo v Milanu kričal na cesti: „Sono Italiano“ (sem Italijan), kaj bi ljudje mislili o njem? Smejali bi se mu in mu osle kazali, češ, mi vsi smo Italijani. Kaj bi napravili s človekom, ki vpije na cesti: „Jaz sem pošten“? Naznanili bi ga orožniku, da ni pošten. Nadalje pravijo, da so takozvani nadstrankarji. Do-bro, naj nam podajo načrt in program tega nadstran-karstva, bomo videli, če je za naše razmere. A tega nam ne morejo dati, ker ga nimajo. Značaj že zahte-va, da človek deluje po kakem si stavljenem načrtu. Ustanavljajo Narodne čitalnice, ki hočejo biti nad-strankarske, a ker sami uvidevajo, da je to nesmisel, pravijo, naj bodo vsestrankarske. Katera stranka je pa bila narodni boj na Koroškem, v stari Avstriji in obvarovala koroški živelj narodnega pogina? Ali ni-so bili to duhovniki, naši prvoboritelji — pristaši raj-nega dr. Kreka? Sedaj pa hočejo gojiti tudi v teh na-rodnih čitalnicah svobodomiselnost s protiverskimi ča-sopisi, ki blatijo naše prvoboritelje.

Druga, jako močna stranka je pri nas socialna demokracija. Tudi to hočejo podpirati in vnetati še bolj za razredni boj, boj med delavcem-obrtnikom in kmetom. Druge stranke pri nas ni bilo in je ni. Če pa hočejo cepiti še ostali narod, ki noče vstopiti pod rdeči prapor, kdo bo imel v tem največ koristi? So-drugi se bodo iz grla smejali, ker bodo zmagali. Boljševizem bo napredoval.

V resnici so Narodne čitalnice zabavni klubi svobodomiselnih inteligence, kjer hočejo ti ljudje izžemati naše verno ljudstvo in dobiti tako kapital za svoje sebične namene. Korito hočejo imeti, h kateremu bi se lahko vsedli. Časopisi so danes predragi, da bi si jih kdo sam naročil. Godba tudi nekaj stane, posebno če se pleše do ranega jutra in še drugi dan pozno v noč. Piti zastoj, tudi dobro dene. In vse to se godi na stroške ljudstva v blagor narodov! Prejšnji nemški uradniki so bili v tem oziru bolj pošteni in kakor ljudje pravijo, „so hodili v cerkev“ in tako niso zaničevali verskega čuta našega ljudstva. Naše ljudstvo je verno in pri nas v Mežiški dolini ima že svoje organizacije, to so naša stara izobraževalna društva. Ta društva so velika storila, da je ostalo ljudstvo še narodno zavedno, da ga ni mogel pokončati nemčur. Na podlagi teh društev in po njih načelih naj deluje izobraženstvo v blagor naroda! V ta društva jih vabi ljudstvo! Zabavnih klubov pa noče podpirati.

Če so pa gospodje mnenja, da so samo oni Jugoslovani-narodnjaki, naj gredo med mednarodne socialdemokrate in jih naj nauče narodno čutiti! Naj gredo svojo svobodoljubnost in svoj demokratizem vcepljati sodrugom, da ne bodo ljudi, ki so drugega mišljenja, metali iz rudnikov in tovarn!

Železnica Ljutomer — Središče.

Rob. Košar.

Že nad 25 let se govori in piše o železniški zvezi Ljutomer s progo Pragersko—Čakovec. Večkrat se je tudi že izmerila proga iz Ljutomera do Ormoža, ali do definitivnega sklepa in izvršitve pa ni prišlo. Stare avstrijske oblasti se niso dovolj zanimale za to podjetje, privatnega kapitala in interesov je primanjkovalo, terenske težkoče in nepripravnost ormoškega kolodvora za vpeljavo tira so ovirale ta projekt in nazadnje se je tudi okrajni zastop iz gospodarskih ozirnov izrekel proti zvezi Ljutomera z Ormožem.

Ker pa je vprašanje zveze obeh železnic pod sedanjimi novimi razmerami postalo zopet aktualno, so se zbrali župani in interesi občin: Središče, Obrež, Salovei, Vitan, Sv. Miklavž, Jastreboi, Vodranec, Hermanci, Presika, Stročjivas, Kog, Brebrovnik, Presika (Medžimurje), Stanetinci, Mihalovei, Macinci, Trnovci, Prilovei, Dobrava in Strigova — v Vizmetincih, kjer so sklenili v nedeljo, dne 21. septembra, pod predsedstvom središkega župana g. Lukačiča, prositi vlado in vse merodajne faktorje, da se zveže Ljutomer iz gospodarskih in strateških ozirnov z Središčem.

Na to progo gravitira največji in najznamenitejši del ljutomersko-ormoških gor, vpostavila bi se zveza z zahodnim delom Medžimurja, važna trgovska in obrtna središča, kakor Strigova, kraji Sv. Miklavž in Sv. Boltenk bi se takoj priklopili prometu ne glede na množico posameznih vasi in sel, ki bi črpale koristi iz te železnice. Ta bi služila 14—16 km širokemu pasu, dočim bi proga Ljutomer—Ormož koristila samo posameznikom v bližini proge.

Tudi glede terena bi bila zveza Ljutomer—Središče na boljšem. Kolodvor v Središču je zmožen še največje razširjave in vpeljavo tira ne bi delala nobenih težkoč. Ob tej proggi se koplje blizu Vizmetince fin črni premog in po mnenju izvedencev je vsa okolica polna te rude. Železnica bi bila tudi važen član direktne zveze med Jugoslavijo in Čehoslovaško. — Prekmurje se bode moralo itak priklopiti po železničnem tiru našemu ozemlju in ako bi zvezali — vsled nesigurnosti Radgone — Ljutomer z Belatinci, manjka do direktne zveze samo še majhne proge Središče—Varaždin.

Na vsak način se mora vprašanje železniške zveze Ljutomer—Središče temeljito preštudirati, kajti ta zveza je iz gospodarskih in strateških ozirnov zelo važna in njena zgradba nudi v terenu najmanjše težkoče.

V nedeljo, dne 5. oktobra 1919.

VELIKI LJUDSKI TABOR

ki se vrši ob vsakem vremenu
pri Sv. Križu nad Dravogradom
(1 1/2 km od postaje Dravograd—Meža).

Dopoldne:

Ob pol 10. uri sv. maša. Sodelujejo mariborski gg. pevci. Po sv. maši tabor. Nastopijo razni gg. govorniki iz Korotana, Štajerske, Kranjske in Primorske.

Popoldne:

Ob pol 3. uri narodna veselica: petje, govori, dražbanje in domače zabave. Tople in mrzle jedi ter pijača na razpolago.

Mili Slovenci in mile Slovenke iz slovenskega Korotana, iz Labudske in Dravske doline, iz Mežiške, Mislinjske, Šaleške, Savinjske doline in Celja! Prihitite v obilnem številu na ta velepomembni tabor!

Tužni Korotan vas vabi in kliče. —
Slavnostni odbor.

Živ spomenik našemu Kreku.

(Krekova socijalno-politična šola.)

Najlepše spomine imajo Krekovi učenci iz njegovega izobraževalnega in vzgojnega delovanja v socijalni šoli. Na nešteti predavanjih in kurzi, posebej še tam gori pri Sv. Joštu na Gorenjskem, zbiral je okrog sebe akademike in druge ukaželjne mlade ljudi, ki so se pripravljali za vstop v življenje in javno delovanje.

Ukaželjni učenci so se zbirali okrog svojega mojstra, da se naučijo od njega smotreno in nesebično delati za svoj narod. In Krek jih je učil s srcem in razumom ter jih uvajal v razumevanje prosvetnih, narodno-gospodarskih, socijalnih in političnih vprašanj ter jim odpiral povsod nove vidike.

Ta Krekova šola je bila živ vrelec, ki je napajal želja srca njegovih učencev in z blagodatjo orosil delovanje cele naše stranke in celega naroda. Ne samo Slovenci, tudi Hrvatje so pili iz tega neusahljivega vrelega žive ljubezni in trdnega znanja in ako Bog da, osveži se s tem napojen tudi srbski del našega naroda.

Ali naj s Krekovo smrtjo ta živ vrelec usahne? Krek se je sam bal tega in rekel je često: Nočem denarja in bogastva, a toliko bi rad imel, da bi ustanovil svojemu narodu socijalno-politično delo. V duhu je zasnoval to šolo po vzoru znane socijalno-politične šole v München-Gladbachu. Strokovnjaki socijalne in narodno-gospodarske vede, pedagogi in pravniki naj bi delovali na njej ter se po možnosti izključno posvetili njenemu namenu. Vneto in z vsem strokovnim znanjem naj bi razmotrivali vse pojave, potrebe in zahteve našega naroda. Učili bi se iz knjige in iz življenja s tem, da bi obiskali vse kraje naše domovine. Poučevali bi s predavanji, kurzi, letaki in brošurami.

Ta velika, prepotrebna misel dr. Krekova še ni uresničena, ker si on ni pridobil nikdar toliko sredstev, da bi jo bil udeležil. Ali jo pa ne moremo oživitviti njegovi učenci in častilci, ali jo ne more oživitviti njegov narod? Taka šola bi bila v istini velik, živ Krekov spomenik! Kdor pozna dr. Kreka, bo potrdil, da bi ostal Krek hladen ob največjem kamenitem ali bronastem svojem spomeniku, da bi mu pa živahno zaigralo srce, če bi mu pokazali spomenik v obliki te šole.

Tak spomenik postavimo učitelju slovenskega naroda! Prosimo vse naše pristaše, vse Krekove učence in častilce, vse, ki uživajo plodove njegovega dela, vse prosvetne in gospodarske organizacije, da pošljejo svoje prispevke v ta namen.

Prispevke sprejema g. prof. Bogumil Remec v Ljubljani.

Politični pregled.

Naši mirovni delegati iz Pariza so porabili sedaj nekaj dni, da natančno informirajo naše parlamentarne stranke o poteku naše zunanje politike. Na drugi strani pa so zopet proučevali razloge in vzroke naše notranje krize. Delegat dr. Rybar se je posvetoval s Slovenci.

Dne 23. t. m. se je vršila ministrska seja pod predsedstvom regenta Aleksandra. Na tem sestanku je poročal dr. Trumbič natanko o jadranskem vprašanju. Rešitev jadranskega vprašanja stoji tako-le: V Parizu čakajo na Wilsonov odgovor glede poslednjega predloga Italije. Na sestanku predsednikov vseh klubov Narodnega predstavništva pod predsedstvom dr. Pavloviča so poročali mirovni delegati o stanju naše politike v Parizu. Sklenilo se je tudi pričeti s sestavo nove vlade, ki bi naj takoj sklenila in ukrenila glede našega podpisa sentgermanske mirovne pogodbe.

Dne 24. t. m. so se začela posvetovanja o rešitvi vladne krize. Pašič, dr. Smolaka in Trumbič so razpravljali s Protičem, Pavlovič pa z dr. Korošcem. Demokrati se ustavljajo stopiti v kabinet, kateremu bi načeloval Protič ali Pašič. Radikalci se bodo posvetovali o rešitvi krize dne 24. t. m.

Na podlagi trgovinskega dogovora z Avstrijo je začela centralna uprava za promet z inostranstvom izdajati dovoljenja za uvoz. Dovoljenja za izvoz se še ne dajejo, ker še tozadevni formulariji niso dotiskani.

Bančni uradniki v Zagrebu še vedno stavkajo. S štrajkom so pričeli tudi slaščičarski, kleparski in krojaški pomočniki, ki zahtevajo 30% povišanje plač, špedicijsko pomožno osebje, kočijaži in tramvajski uslužbeni stavkajo že 4 dni. Govori se tudi o štrajku knjigotiskarskih delavcev.

V Beograd je dospela deputacija slovenskih žen, ki je prišla posredovati za naše vojne vjetnike v Italiji, Franciji in Angliji. Deputacija je bila pri dr. Rybaru in dr. Korošcu, ki sta obljubila svojo pomoč.

Italijanska vojska je zasedla dne 23. t. m. Trogir pri Splitu. Polastila se je pošte, brzojava in ranih drugih uradov in pričela z zapiranjem meščanov. V mestu je vladalo veliko razburjenje nad to laško predrznostjo. Pa popoldne dne 23. t. m. je že krenila naša vojska proti Trogiru. Pred Trogir je prišel tudi ameriški rušilec, da prisili Italijane na umik do demarkacijske črte. Brž ko so Trogirčani ugledali Američane, so pograbili za orožje in pričeli streljati na Italijane. Pri vstaji meščanstva, pri bližanju srbske vojske in ameriške ladje so odkurili Italijani iz Trogira. Meščani so zajeli oklopni avto in poveljnika italijanske vojske s tremi vojaki. Američanom so od-

dali avto in vjetnike, ki so vzeli Italijane na ladjo, da jih prepeljejo v Split in oddajo poveljniku italijanske ladje „Puglia.“ Američani so izročili mesto srbski vojski, ki je bila burno veselo sprejeta od meščanov. Naša vojska zasleduje bežečega sovražnika. Amerikanska bojna ladja ostane nekaj dni pred Troginom, da prepreči morebitni drugi naval Italijanov na to mesto.

Na željo D'Annunzija je razpisal „Popolo d'Italia“ posojilo, da se preskrbi Gabrielovo armado z denarjem. D'Annunzijo izjavlja sam, da šteje njegova armada v mestu več nego 20.000 mož. Ziveža zadostuje za mesec dni. Na poti proti Reki je bila ustavljena od italijanske torpedovke ladja „Prinz Heinrich“, ki je vozila 500 prostovoljcev za D'Annunzija. Na Reko je priplula nova bojna ladja „Cortelazzo.“ D'Annunzijo poseda že v svoji oblasti 5 bojnih ladij.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti: Prestavljen je o. Bernard Ambrožič iz Maribora v Kamnik; na njegovo mesto pride o. Gabrijel Planinšek iz Ljubljane.

Gdč. Minka Zacherlova, učiteljica v Vučji vasi, hčerka g. učitelja F. Zacherla v Ljutomeru, je sprejeta na konservatorij v Ljubljani kot gojenka za glasovir.

Redek jubilej. Ob sklepu šolskega leta, dne 6. septembra je obhajal g. šolski ravnatelj J. Robič v Ljutomeru 50 letnico svojega učiteljevanja. Po zahvalni službi božji se je podala šolska mladina na čelu ji učiteljski zbor ter mnogo uglednih in odličnih gostov v lepo okrašeno šolsko telovadnico, kjer se je jubilaru poklonila šolska mladina, učiteljski zbor ter mu izrazili čestitke še tudi pri slovesnosti navzoči številni gostje. Krasna himna „Lepa naša domovina“ je zaključila prelepo slovesnost. Gospodu obče priljubljenemu jubilaru pa kličemo: Se na mnoga leta!

Višji šolski svet je začasnó pridobil v službovanje in sicer: na deški ljudski šoli I: Dragotina Cibica in Vido Dimnik-Kersnik; na deški ljudski šoli II: Marijo Humek-Perhavec in Doro Vinšek; na deški ljudski šoli III: Milko Bričič; na dekliški ljudski šoli III: Ano Jurko. — Vsled odluka višjega šolskega sveta namešča mestni šolski svet v lastnem delokrogu sledeče začasne učne moči: na deški ljudski šoli III: Milico Slane; na deški ljudski šoli IV: Antona Osterca; na dekliški ljudski šoli III: Ljudmila Povalej; na dekliški ljudski šoli IV: Elizabeta Lešnik. Začasni učitelj Leopold Pavlin in začasna učiteljica Ana Herzog ostaneta zazdaj na svojem sedanjem učnem mestu. Imenovanim je naročeno, da naj takoj nastopijo svojo novo službo. Redni pouk na ljudskih in meščanskih šolah v Mariboru se prične v ponedeljek 29. septembra. Slovesna služba božja in načrti še se objavi.

Tečaja za učitelje meščanskih šol v Ljubljani in v Mariboru. Ta tečaja se otvorita s 1. oktobrom 1919, in sicer v Mariboru za vse tri strokovne skupine, v Ljubljani za drugo in trejo skupino. Za vsako skupino se dovoli po deset učiteljem (icam) dopust. Učitelji (ice), ki so prosili, da se prideli v službovanje kake meščanske šole, a se niso sprejeli, naj javijo kratkim potom nadzorniku L. Poljanec, če se potegujejo tudi za dopust, da bi posejali tečaj, drugi pa naj pošljejo po službeni poti do 5. oktobra 1919 prošnje višjemu šolskemu svetu ter prilože zrelostno in usposobljenostno izpričevalo.

Društvo zasebnega uradništva za Slovenijo, krajevna skupina v Celju, vabi vse spodnjaštajerske privatne uradnike in uradnice brez izjeme ali so član društva ali ne, na zborovanje, ki se vrši v nedeljo dne 5. vinotoka t. l. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju. Posebno vabimo naše tovariše iz Maribora in iz dežele.

Državni proračun za upravno leto 1919—20. Kakor je bilo že svojčas objavljeno, je delegacija ministrstva financ v Ljubljani oskrbevala slovenski prevod kompletne državne proračunske predloge za leto 1919—20, obsegajoče finančni zakon s projektiranimi užitinskimi in marinskimi tarifi ter pregleda državnih dohodkov in izdatkov. Tisk prevoda se je iz tehničnih razlogov zakasnil, je pa sedaj gotov. Naročnikom se pošlje publikacija bližnje dni. Delegacija ima še nekaj eksemplarov na razpolago in jih oddaja po 5 K. Opozorjamo vnovič, da zasluži delo vso pozornost, ne samo, ker nudi sliko našega državno-finančnejnega položaja, marveč in v prvi vrsti tudi glede projektiranih davčnih in tarifaričnih določb, ki so za vse naše gospodarstvo največjega pomena.

Kmetijsko-gospodinjstva šola v Kočevju. Na novi kmetijski gospodinjstvi šoli v zavodu usmiljenih sester v Marijinem domu v Kočevju se prične prvo šolsko leto z 20. oktobrom t. l. Šola traja deset mesecev. V zavod se sprejme 15 do 20 gojenk z vso potrebno oskrbo. Prošnje za sprejem se vlagajo pri vodstvu dekliškega vzgojevališča Marijin dom v Kočevju do 30. septembra, najkasneje do 10. oktobra. Prošnji za sprejem je priložiti rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, zdravniško izpričevalo in obveznico starišev, da prevzamejo stroške šolanja. Dekleta morajo biti stara vsaj 16 let. Mesečno plačajo gojenke po 165 K, vstevši svoto za obrabo inventarja. Sprejme se tudi učenke samo za gospodinjstvo in kuhanje in sicer za štiri mesece; te plačajo mesečno 200 K ter stanujejo lahko v ali izven zavoda.

V Celju se je ustanovilo pevsko društvo „Olika“. Pri ustanovnem obnem zboru 12. t. m. so bili

enoglasno sledeči gg. in gdč. izvoljeni: Conč Viktor, predsednik; Bervar Dolfe, podpredsednik; Kresnik Tone, tajnik; Zagoričnik Pavla, blagajničarka in Sentjuro Stanko, arhivar. Za namestnike: Ramšak Vilma, Drugovič Peter in Ulaga Poldi. Odborniki: Sone, Korošec Marija, Horvat Stefan in za računsk. preglednike dr. Anton Schwab in Josip Kramar. Vodstvo je prevzel kot znan dobri učitelj petja, g. profesor Davorin Beranič. Društvo se je izkazalo kot zelo potrebno, ker že danes šteje lepo število izvršujočih članov. Sprejemajo se novinci, katere se tudi teorija podučuje.

Obsojeni velenjski roparji. V ponedeljek, dne 22. t. m., se je pričela v Celju pred poroto razprava proti velenjskim rudarjem, ki so v velenjski okolici izvršili od letošnje spomladi naprej celo vrsto ropov, med drugimi tudi roparski umor pri Korenovi družini. Razprava je trajala tri dni in končala pozno ponoči v sredo. Na zatožni klopi so sedeli sledeči rudarji: Valentin Mihelec, Franc Savinjek, Franc Velušek, Ivan Gostenčnik, Lovrenc Kresnik, Konrad Chromy, Franc Friškovec, Viktor Rihter, Sebastijan Celinšek, Martin Aristovnik. Roparje so zagovarjali dr. Kalan, dr. Hrašovec, dr. Ogrizek in dr. Sernee starejši. Vsi roparji so bili soglasno krivim spoznani ropa v vseh pod obožbo stavljenih slučajih. Roparskega umora nad Ivanom Korenom in poskušnega roparskega umora nad Marijo Koren je bil krivim spoznan Valentin Mihelec, ki je bil večinoma tudi klovodja v drugih slučajih. Porotno sodišče je roparje na sledeči način kaznovalo: Valentin Mihelec 18 let, Franc Savinjek 14 let, Ivan Gostenčnik 15 let, Franc Velušek 14 let, Lovrenc Kresnik 15 let, Konr. Chromy 5 let, Franc Friškovec 11 let, Viktor Rihter 11 let, Sebastijan Celinšek 8 let, Martin Aristovnik 10 let težke ječe. Miheleca je ščitila pred vislicami njegova mladost 20 let.

Pasja steklina. Ker se je ugotovilo na 2 psihi v mestu Celje in v trgu St. Jurij ob južni železnici pasjo steklino, ukrenilo je celjsko okrajno glavarstvo čez mesto in sodnijski okraj Celje do preklica pasji zapor.

Živinska razstava preložena. Nameravana razstava goveje živine v gornjegrajskem okraju se mora vsled opasnega širjenja kuge slinovke preložiti na drugo leto.

Na hiši advokata dr. Sadnika v Ptuj, kjer se nahaja trgovina Sadnik in Kraker, viditi je še vedno napis: „Deutschmann Stiftungshaus“. Ta napis spominja, da je bila ta hiša last zloglasne Südmarke. Zahtevamo takojšno odstranitev.

Trgovina Senčar v Ptuj, ki naj velja za narodno je vse drugo kot narodna. Tamkaj čuješ samo nemškutarijo, ako dospe malo bolje oblečena žena, se jo že povpraša v švabščini, kaj da želi. To je skrajno nerodno ne pa narodno.

Tobačna glavna trafika v trgu Središče štev. 177 se stem razpisuje v oddajo po javnem natečaju. V enoletnem času se je zato trafiko dobavilo tobačnega materiala za 21.636 K, od česar je znašal trafikantski dobiček 2163 K 60 v. Invalidi izza zadnje vojske, potem vdove in sirote v tej vojski padlih ali umrlih vojakov (častništva in moštva), imajo ob gotovih pogojih prednost pred vsemi drugimi prosileci. Takim prosilecem se bo podelila prodaja brez ozira na ponudbe ostalih ponudnikov proti povratnemu dobičku v letnem znesku 150 K, ki ga bo plačevati iz trafikanskega dobička. — Jamščina znaša 200 K. Ponudbe je predložiti najkasneje do 16. oktobra 1919, 10. ure. Vsi drugi podatki so razvidni iz natečajnega razglasa, ki ostane nabit do dne 16. oktobra 1919. na uradni deski pri finančnem okrajnem ravnatelstvu v Mariboru in pri občinskem uradu v Središču.

Tobak na karte se bo izdal za september od 29. t. m. Kadileci s kartami dobe na teden devet smodk ali 36 svačice ali dva zavojčka tobaka za svačice ali eden zavojček tobaka za pipo; za štiri tedne to množino štirikrat, izvenzemski smodke in tobak za pipo, katerih izdelkov primanjkuje, nadomestijo pa se s svačicami, odnosno s tobakom za svačice.

Od severne meje. Kaj bo z našim denarjem? Meja je sicer zaprta in zastražena. Toda ker deli obmejnih občin še do danes nimajo aprovizacije iz Maribora, če prav so jih naše oblasti zasedle, morajo ljudje skrivaj kupovat v Lučane, Ernovž in Gomilico. Radi tega, in posebej menda še po tihotapeh, je došlo zdaj k nam toliko nežigosanega denarja, da našega jugoslovanskega skoro niti ne vidiš in ne dobiš več ne v trgovini in ne v gostilni. Kam to gre? Ali naj bo vsled tega uprav naš priprosti človek še enkrat udarjen, ker nima možnosti, da bi se iznebil tega tujeja denarja? Kdaj se bo denarno vprašanje rešilo?

Ustanovitev švicarskega kooperativnega društva za izmenjavo blaga. Da se olajšajo trgovski odnosi med Svico in inozemstvom se je ustanovilo v Bergu švicarsko kooperativno društvo za izmenjavo blaga. Gre v glavnem za namen gojiti izvoz švicarskih izdelkov proti uvozu predmetov, ki jih Svica rabí. Dopis, vsebujoč informacijo o tem društvu je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na vpogled.

Promet z Anglijo. V trgovski in obrtniški zbornici je interesentom na vpogled naslovne ke angleške trdke, ki se peča z uvozom in izvozom vseh vrst blaga.

V okolici Škofiče pri Vrbskem jezeru je veliko gline, katero je prej prebivalstvo izvažalo za izdelovanje loncev v Celovec.

Prodaja novih kadi. Šumarski odsjek zema-

ljiske vlade v Sarajevu ponuja 96 komadov popolnoma novih kadi iz mehkega lesa, pripravnih za namakanje sadja za žganjekuho v nakup. Reflektanti naj pošljejo ponudbe na gornji naslov.

Novo ponudbe za vreče iz Francije, Holandije, Anglije in Avstrije so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Nabava premoga v inozemstvu. Glasom poročila centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu se bodo izdajala velikim in solidnim industrijskim podjetjem dovoljenja za nabavo premoga v inozemstvu. Ker je za denar težko nabaviti premog v inozemstvu, bo centralna uprava odobrvala tudi kompenzacijske kupčije za premog, a samo onim industrijskim podjetjem, ki bodo pošiljale tozadevne prošnje potom pristojne trgovske zbornice priporočene in utemeljene.

Oddaja smodnika in razstreljiva. Industrijskim tvrdkam, ki rabijo razstreljiva in lovskim društvom, ki rabijo smodnik, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled naredba vojnega ministrstva, ki vsebuje predpise glede nakupa smodnika in razstreljiva.

Sredstvo proti črnim kozam ali osepicam. — Vzemi ¼ l slanega žganja (Franzbrantwein) in ¼ l vrele vode, zmešaj, daj piti bolniku ali pij vsaki dve uri eno žlico. Tudi če čutiš znake bolezni, da te boli glava, tišči v želodcu, te bode po vsem telesu, pij to. Slano ali Francovo žganje dobiš v lekarni ali si narediš doma. Vzemi zelo močno žganje, najbolje 2-krat prekuhamo, ¼ in ¼ soli in zmešaj ter pusti 24 ur na soncu. Sol poprej stoliš in dobro posuši na soncu ali na topli peči. — Tudi rane izpiraj s slanim žganjem. Istotako je slano žganje preizkušeno sredstvo pri bolnih očeh.

Prvi sneg! V vinarni noči med 21. in 22. septembrom je padel prvi sneg na gorovja Savinjske doline. Najnižje je padel v severni Šaleški dolini, kjer je pokril hribe, vzdigujoče se komaj 100 m nad ravnino.

Kmečka Zveza.

Shodi Kmečke Zveze. Dne 28. septembra: po rani sl. božji v Zavrčju v šoli (Golec, Zebot), v Zibiki (Pušenjak), v Podčetrku pri M. Pajku (Pušenjak), pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. v stari šoli (govori urednik Krajnc iz Maribora), po večernicah pri Sv. Marjeti nize Ptuj. (Brenčič in drugi). Dne 5. oktobra po rani sv. maši gospodarsko politično zborovanje pri Sv. Antonu v Slov. gor. (Golec), pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža (urednik Marko Krajnc), pri Martinu na Pohorju, na Gornji Poljskavi, po pozni službi božji pri Sv. Trojici (Golec). Na Cvenu ob 14. uri tabor meropoljskih kmetov. Prosimo zaupnike, da agitirajo povsod za številno udeležbo.

Hajdin. Shod Kmečke Zveze, ki je bil sklican za 28. septembra se preloži radi slinovke, ki se je pojavila v mnogih kmetskih hlevih, na poznejši čas.

Smarije pri Jelšah. Prihodnjo nedeljo, dne 28. t. m. bo v Habjanovi dvorani ob pol 9. uri shod KZ. Govori dr. Anton Ogrizek iz Celja.

Shoda SKZ na Ptujski gori in v Majšpergu sta bila preteklo nedeljo izborna uspeša. Poslanec Vesenjak in knež Hlebič sta obsežno in temeljito obravnavala razna gospodarska in politična vprašanja. Osnovni smo tudi krajevni odbor SKZ, in ta jamči, da bomo delali z uspehom za našo stvar. Tudi Ptujška gora postane močna trdnjava slovenske, krščanske kmetske misli. Resničuje, ki smo jih sklenili navdušeno in brez ugovora, se krijejo z onimi, katere je sklenil glavni zbor zaupnikov v Mariboru. Po shodu sta ostala govornika še dolgo v družbi zborovalcev ter vzela na znanje razne osebnostne želje in zahteve.

Seja izvršilnega odbora SKZ, ozir. SLS se vrši v torek, 30. septembra ob 10. uri v pisarni KZ v Mariboru. Člani izvršilnega odbora naj

Sprejem Orlov v Prekmurju. Prekmurci so za preteklo nedeljo (21. septembra) povabili sosednje Orlovske odseke, naj bi priredili izlet v Prekmurje in obiskali osvobodjene brate. Izleta se je udeležilo odposlanstvo mariborskega Orlovskega okraja, Ljutomerski Orel v celoti in Središki po deset bratov. Orli so napravili izlet čez Muro na dvanaestrerih vozeh z godbo. Pot je vodila skozi Spodnjo Srednjo in Gornjo Bistrico v Crenšovec. Prekmurci so priredili Orlom prekrasen sprejem. V vseh vaseh jih je ljudstvo v veselem in slavnostnem razpoloženju pričakovalo in z navdušenjem sprejemalo. Bilo je

mного stavolokov in malih trobojnic, da se je lahko videlo, kako navdušeni so naši bratje Prekmurci za idejo Orla in za ozko zvezo z nami. Čim dalje so, se Orli vozili, tem bolj je naraščal spreved ljudstva. V Zgornji Bistrici je br. načelnik ljutomerskega Orla pozdravil Prekmurce in zlasti narodno delavno rod-bino Godinovo. Ob pol 16. uri so dospeli Orli v Crenšovec, kjer se je pridružila Orlovska legija z zastavo. Pri sprejemu so govorili: br. Novak, župnik Klekl in predsednica Ljutomerske Dekliške zveze gdč. Babičeva. Nato je bil javen nastop Orlov. Proizvajali so proste vaje in vaje na drugo ter skupne ob-sviranju Svetinske godbe. Ljudstva se je nabralo kakih 7000. Po južini so prekmurški dijaki igrali igro. Najlepši prizor je bil, ko je voditelj Prekmurških Slovencev g. župnik Klekl vprašal navzoče Prekmurske slovenske mladeniče, hočejo li slobodno obljuditi Orlu zvestobo in so vsi kot eden vzdignili roke k prisegi in so kliknili: „Slobodno hočemo!“ Zveza med Orlom in Prekmurci, ki se je začela pripravljati že prej, je s tem postala dejstvo. Ustanovilo se je pet odsekov, in sicer v Crenšoveh, Turnišču, Spodnji in Gornji Bistrici! Bratom Prekmurcem kličemo: Na zdar!

Vestnik S. K. S. Z.

JSZ., okrožje Maribor, opozarja vse skupine, ki spadajo pod njen delokrog, da vpošljejo do 10. vsakega meseca poročilo o delovanju skupine, o stanju članov, ter morebitne želje, zahteve itd. — Kjer žele, da se ustanovi skupina JSZ. ali pa shoda za delavstvo, viničarje, naj javijo na Mariborsko okrožje JSZ v Mariboru, kjer se bo po možnosti vsem ustreglo.

Dopisi.

Od sv. Križa nad Dravogradom. Velika slavnost se je vršila zadnje dni pri Sv. Križu nad Dravogradom, kakoršne spodnje slovenski Korotan še videl ni in še pomni ne. Sprejeli smo z največjim sijajem po cerkvenem dovoljenju čudodelno podobo sv. Višarske matere Božje, ki je že leta 1915 morala bežati pred verolomnim in oholim Lahom ter našla mirno in tiho zavetje pri č. gg. frančiškanih v Mariboru. Od tu jo je dne 13. septembra t. l. prenesla posebna deputacija k Sv. Križu. Njen pot ni bil več pot žalosti, kakor poprej, marveč pot slave in zmage. Ko je istega dne zjutrajnji vlak hitel z njo proti Dravogradu, je vrelo v vseh postajah od Fale naprej verno slovensko ljudstvo s svojimi gg. dušnimi pastirji skupaj, pozdravljalo njo ter spremljalo z nepopisnim veseljem. Gamljiv je bil prizor v postaji Brezno, ko so prihitela slovenska dekleta s celimi jerbasi polnih šopkov, vencev in evellie, okrasile voz, v katerem je bila deputacija s čudodelno podobo, da je bil cel v evelliah in rožah. Naše verno slovensko ljudstvo se je ob progi in postajah zbiralo, poklekalo ter s solznimi očmi sv. podobo pozdravljalo. V Dravogradu je čakalo na tisoče ljudstva na vlak. Ob osmi uri se je začel velikanski spreved pomikati mimo pet krasno okinčanih slavolokov proti Sv. Križu. Podoba sv. Višarske Matere Božje so nosila v posebnem okrašenem tronu bela dekleta. Nad 300 belo oblečenih slovenskih deklet je šlo pred podobo in duhovniki, katerih je bilo 40. Dva gg. prošta, Einspieler in Serajnik sta vodila ta prečastljiv in sijajen spreved. Naš generalni vikarijat v Dobrlivasi sta zastopala gg. prof dr. Rožman in župnik Lasser. Vrle slovenske pevke in slovenski pevci so prepevali krasne Marijine pesmi in lavretanske litanije. Po slovesnem sprejemu v cerkvi je govoril in navdušenih besedah o pomenu istega dne, o Marijini slavi in zmagi domači g. župnik Rožman. Ze ta dan je bilo 31. sv. maš. Vse tri tri dni pa 48 sv. maš in osem pridig. Ljudstva se je šelo v petek in nedeljo čez 25.000. Sv. obhajil je bilo čez 2500. Na stotine vernih Slovencev ni moglo do spovednice v kljub temu, da je bilo toliko število gg. duhovnikov. To je bila manifestacija katoliško slovenskega duha in ljubezni do Marije. Vsak dan se tu sedaj služijo sv. maše in vsak dan pridejo slovenski romarji. Tu pri sv. Križu nad Dravogradom so zdaj naše sv. Višarje. O Ti čudapolna podoba sv. Višarske Matere Božje, ostani pri nas v tužnem Korotanu. Od tu Te ne damo proč, le takrat ko bi se sv. Višarje na slovenski zemlji obnovile, bi Te izpustili. Ostani med svojim vernim slovenskim ljudstvom brani ga, vodi ga, moli za njega, zlasti sedaj!

Iz Koroške. Svetovna vojna Nemce še vedno ni izpametovala. Dan za dnevom nam prihajajo obupni kliči iz cone B in Beljaške okolice o hudodelstvih, ki jih uganjajo koroški Nemci nad mirnim slovenskim prebivalstvom. Na Gosposvetskem polju so Nemci nabili nekemu slovenskemu župniku na hišna vrata seznam vseh Slovencev s pozivom, da naj takoj se poberejo iz svojih domačij, sicer jih bodo ustrelili. Začetkom septembra se je javilo na naši meji pet oseb, med njimi tri ženske in dva 16 do 18 letna fanta, ki so prosili, da jih naše straže pustijo v Jugoslavijo, ker jim ni mogoče živeti v Nemški Avstriji zavoljo zatiranja in pregajanja od strani Nemcev. Jedna ženska je celo rekla: Naredite z menoj kar hočete, jaz skočim v jezero, ako me ne pustite, k vam!

Prevalje. Ker je naša knjižnica, ki je štela nad 600 lepih knjig, bila pri nemškem roparskem vpadu popolnoma izropana, prosi Slovensko katoliško izobraževalno društvo na Prevaljah pri dobrih ljudeh izdatne podpore. Posebno prvič za knjige, ki ležijo še

marsikje brez pomena, da bi se nam blagohotno darovale. Vsaki dar se hvaležno sprejema. Pošiljatve se naj pošiljajo na naslov: Slov. kat. izobr. društvo na Prevaljah.

Radgona. Ko sem se zadnji torek, dne 17. septembra, vračal iz Maribora čez St. Lenart v Radgono domov, sem obiskal potoma svojega šentlenartskega prijatelja in sem ga vprašal po dnevnih novicah. Na vprašanje, kako se počutijo šentlenartski „fünferji“ v novi državi, mi začne prijatelj razodevati vso tajno zgodovino jugoslovanskega St. Lenarta. „Prav posebno Te bo zanimala enonadstropna hiša, kjer je trgovina in pekarna obenem“, začne mi prijatelj na skrivno pripovedovati. „Saj poznaš gospodarja te hiše in njegov mnogoštevilen zaroč od svojega zadnjega obiska. Mož in njega sinovi trgujejo z vsako robo: blagom, moko, konji, bicikli, kokoši, jajci i. t. d. To so ti pravi krščeni „krivonosci“, vsi se hvalijo, da so že dovolj zaslužili, eden posebno je ponosen, da je v kratkem času svojega kšeta nabral skromno svotico 100.000 K. Veš prijatelj, takrat, ko smo imeli pri nas še stražni oddelk vojakov pod umnim vodstvom in modrim poveljstvom generala Goriškega, smo bili varni. Brez strahu in brezskrbno je oddrdal od tu marsikateri voz pred nosom vojaške straže v Nemško Avstrijo. Saj pa straža tudi ni imela časa paziti na tihotapce, ker je bila zaposlena na travnikih in v vinogradih. Takrat je šla pšenica v klas temu gospodu J. D. in dobro se je godilo njegovemu kšetu, in marsikateri voz se je popeljal iz njegovega dvorišča proti severu. Mnogokrat je bilo dvorišče J. D. polno iskrivih živalic s kopiti, pa kar čez noč so zopet zginitile kot katra v tuje kraje. To je bilo takrat, ko je šentlenartski straži komandiral odvetnik dr. Gorišek. Sedaj pa nimamo več „prepotrebne straže“ in gospodu liferantu se tudi slabše godi. Ravno sinoči v mraku sem šel po opravkih mimo te trgovine“ mi pripoveduje prijatelj, „ko je glasno zaklel v temni mrak: „Verfluchte Banda, elendige, 20.000 K sind beim Teufel!“ „Kaj za božjo voljo se mu je pa zgodilo?“ povprašam radoveden prijatelja. „Eh, sinček je zašel čez mejo, pa so mu konja vzeli in sinčka zaprli“, me pomirjuje prijatelj. To je pa bilo takrat, ko smo v St. Lenartu imeli gerenta slavnega nadučitelja Kopicja. Prijatelj! Za danes bodi dovolj. Prihodnjič, ko prideva zopet skupaj, Ti pa povem par zanimivosti o tistem gospodu, ki je dal zadnjič prostore za socialdemokratski shod. Ostani zdrav!

Radenci. Preteklo nedeljo pri nas prirejena veselica se je dobro obnesla. Gledalci so dobili utis izvanrednega navdušenja kapelskih igralcev. Pozdravljeni igralci, prosimo vas še v drugič! Zahvaljujemo se našemu slikarju Mauko, ki se trudi za organizacijo naše mladine, osobito Orla, ki se pod njegovim vplivom razvija res hvalevredno.

Ptuj. Ptujška posojilnica ima v Ptuj eno najlepših hiš, na najbolj prometnem trgu. V pridičju te hiše se nahajajo lepi trgovski lokali, pa žalibog posojilnica ne da teh prostorov trgovcu Slovincu, temveč že nad 25 let jih ima v zakupu Ornikov svak, velegerman Leposcha, oziroma Högenwarth. Ta tvrdka ima v frankfurterskih barvah napis: „V. Leposcha“ Hisni posestnik, slavna ptujška posojilnica z načelnikom trpijo tako izživanje. Gospodom pri posojilnici, dr. Jurlelu, Senčarju in Jurci, ki se bore malo brigajo za razvoj slovenskega trgovstva, tem manj, ker sta Senčar, Jurca in Mahorič interesirani, da zabranijo slovensko konkurenco! Ziveli napredni narodnjaki!

Iz ptujške okolice. Leto za letom je romala velika procesija iz Ptuja in Hajdine in drugih bližnjih župnij na Ptujsko goro. Letos je bila od okrajnega glavarstva strogo prepovedana zaradi črnih koz, ki so baje strašno razširjene na Ptujski gori. Poizvedovali smo, koliko je resnice na tem, ali je res razširjena črnošča kuga atm gori. Izvemo pa od tamošnjih prebivalcev, da na Ptujski gori pravzaprav niko ne ve nič o črnih kozah. V par slučajih so se pokazale navadne osepnice-špičke, en mož je umrl, pa se ne ve, je li v resnici umrl vsled osepnice, drugače pa je cela župnija popolnoma zdrava. Čudno, čudno! Po drugih župnijah so bile res črne kozе zelo razširjene, a ni bilo slišati o slični prepovedi. Prepovedalo se je obiskovati dotično hišo in bilo je konec, tu je pa naenkrat romanje prepovedano. Pa še bolj čudno je to, da ni bilo prepovedano iz Črne gore iti na sokolsko slavnost v Ptuj, saj so ravno tistokrat nekatere osebe ležale v postelji; zadnjo nedeljo pa je bila cerkevna pobožnost prepovedana, ko ni v župniji več nobenega bolnika. Po čem to diši, ljudje božji? Sicer je bilo baje polno ljudstva tam gori te tedne, pa, g. okrajni glavar, vendar bi vas vprašali, če morebiti veste, kako se sedaj govori okoli Ptuja? „Se nam je že dolgo zdelo, da je g. glavar in njegovi uradniki velik liberalci pred Bogom in ljudmi, sedaj je pa to zopet pokazal.“ Sicer se pa gospodje v Ptuj zastonj trudite, ker naše ljudstvo bo ostalo krščansko kljub Vaši delavnosti. Kakor izvemo iz Ptujške gore, je bilo letos okoli 12.000 romarjev pri gorski Materi Božji, pa morebiti bi bilo vendarle dobro za Vas same, ptujski gospodje, da bi bili malo manj liberalni, ker si take reči naše ljudstvo prav dobro zapomni in se, gospodje, veter včasih obrne na nasprotno stran.

Rajhenburg. V četrtek, dne 18. t. m., se je vršil pri nas veličasten shod Marijinih družbenic krške in videmske dekanije. Shod je obsegal dva dela: v cerkvi in izven cerkve. V cerkvi so se vršile od 7. do 9. ure neprenehoma številne sv. maše, saj je bilo na shodu okrog 25 tujih duhovnikov, skoraj samih voditeljev Marijinih družb, med katerimi je skoro polovico Marijinih hčerk pristopilo k sv. zakramentu.

Ob 9. uri je bila slavnostna pridiga č. g. jez. Ramšaka iz Ljubljane in nato slovesna asistiranja maša, katero je daroval krški prodekan č. g. Kurent. Po končanem opravilu v cerkvi se je vršil zunaj cerkve veličasten dekliški tabor, katerega je otvoril č. g. Ramšak in vodil č. g. Kurent. Nastopilo je več govornikov, zlasti pa izvanredno lepo število govornic, ki so začrtale pot za nadaljno delo v čast Nebeski Materi in v korist lepe naše nove domovine. Shod je vsestransko dobro uspel in raz obrazu vseh udeleženk si lahko čital veselje, zadovoljnost in navdušenost. Shoda se je udeležilo gotovo nad 2000 mladenk, zastopane so bile skoraj vse župnije krške in večina videmske dekanije. Devet Marijinih družb je prihitelo s svojimi zastavami. Ljubi Bog in Nebeška Mati naj blagoslovita vse sklepe tega shoda, da bi obrodili obilen sad. Drugo leto pa zopet na svidenje tu v Rajhenburgu! — Ali bi ne bilo zelo primerno in koristno, da bi se tudi za naše vrle mladeniče vršil še letos sličen shod v Rajhenburgu? Naj tudi naši dobri fantje pokažejo, da se ne bojijo nobenih nasprotnikov, da je tudi njihova armada velika. Zlasti naj bi prihiteli Orli, kjer so se že ustanovili, povabljeni pa bi bili fantje celega Posavja in Obsavja. Merodajni činitelji naj nekoliko premislijujejo, ali bi bilo to izvedljivo ali ne. Na delo!

Planina. Sliši se, da naš orožnik Jurše, ki je bil prej nemškutar in štajercijanec, sedaj agitira za „Samostojno.“ Ker poznamo predobro njegovo delovanje od časa preganjanja Slovencev, bi mu pač odsvetovali prijateljsko sedaj vsako rovarjenje in strankarstvo.

Dobje pri Planini. V nedeljo, dne 21. t. m., se je vršil pri Solineu v Skarnicah velezanimiv shod. Napovedal ga je g. Josip Drofenik iz St. Jurija za „Samostojno.“ Popolnoma mu je izpodletelo. Za predsednika zborovanja, ki je štel okoli 100 zborovalcev, je bil izvoljen zaveden pristaš Kmečke Zveze Anton Tržan. Drofenik je koj v začetku svojega govora začel hudo udirati čez razne stanove in stranke in je seveda zašel na hud odpor zborovalcev, katerih je pretežno število organiziranih v naši Kmečki Zvezi. Iz raznih protislovij si ni mogel več pomagati. Zato se mu je na željo zborovalcev vzela beseda. Le par socijalnih demokratov se je potegovalo začetkoma za njega. Ko pa je še v nadaljnjih zagovorih imenoval klerikalno, liberalno in socijalno stranko, nato pa voditelje teh strank „lumpe“ in je te izraze še večkrat ponavljaj, so ga zapustili še ti privrženci. Mučno mu je moglo biti pri srcu, ko so bile sprejete soglasno v njegovi navzočnosti sledeče resolucije: 1. zaupnica Kmečki Zvozi in Jugoslovanskemu klubu, 2. nezaupnica „Samostojni“, 3. interpelacija na Jugoslovanski klub za olajšanje kmečkih davkov, 4. za povzdigo živinoreje, 5. ugovor proti nameravani šolski reformi svobodomiselnemu duhu. Po končanih razburljivih in šaljivih pogovorih smo si želeli sreče na pot. O kakšnem odboru „Samostojne“ sploh ni bilo nobenega govora. Kmečka Zveza pa je organizirana že od dne 9. marca t. l. sem. G. Drofenik, kdaj nam priredite še tako krasno zabavo v Dobju?

Kapele pri Brežicah. Roparski napad. V noči praznika Male Gospojnice je v tukajšnji vasi Slogonsko ob Sotli napadlo šest vojaško oblečenih in oboroženih roparjev posestnika Janeza Krošelj; oropali so mu obleko, usnje in hišnega gospodarja neusmiljeno pretepeli, ker jim ni hotel izročiti denarja. Prisilili so ga, da je moral z njimi do drugega imovitega posestnika Jožeta Cizel, katerega je moral zbuditi in iz hiše poklicati, nakar so roparji imeli seveda proste roke. Izsilili so iz siromaka, ki ima ženo smrtno bolno, 6800 K, vzeli orožje, obleko, perilo itd., pa izginili prek Sotle. Lopovi so se izdali, da so Srbi, pa so čisto gotovo domačini-Hrvati in se iz sovraštva do Srbov za iste izdali. — Zanimivo je, da so roparji pri prvem posestniku zalotili pod oknom nekega fanta pri vsovanju, ga hudo pretepeli in ga silili, da je nosil za njimi ukradeni blago, pa je srečno ušel. Za njim so streljali.

Naši vojni vjetniki v Sibiriji.

Slovenski Rdeči križ v Ljubljani je prejel imenik v Jugoslovanskem taborišču Tomsk nahajajočih se jugoslovanskih vojakov-Stajerciev. V Jugoslovanskem taborišču Tomsk se nahajajo: Levstik Fr., Brežice, 24 let; Maček Ivan, Brežice, 35 let; Stanek Josip, Celje, 28 let; Sturbe Josip, Brežice, 36 let; R. Kapše, Ptuj, 35 let; Juček Anton, Ptuj, 36 let; Martin Dvorsak, Slov. Bistrica, 35 let; Gasperič Filip, Ptuj, 32 let; Vavpotič Anton, Ptuj, 34 let; Teršek Franc, Celje, 35 let; Jernel Jakob, Konjice, 34 let; Gadovec Ivan, Maribor, 35 let; Tušek Vinc. Ptuj, 30 let; Rakuša Ivan, Ptuj; Merc Ivan, Ptuj, 33 let; Vidovič Franc, Ptuj, 32 let; Rakuša Josip, Ptuj, 34 let; Gadrovec Peter, Ptuj, 23 let; Drofenik Avgust, Ptuj, 34 let; Kropaj Ignac, Konjice, 29 let; Ivic Iv., Brežice, 43 let; Kukovič Andrej, Konjice, 24 let; F. Lipaj, Brežice, 39 let; Pogorelec M'hael, Slov. Bistrica, 46 let; Kreže Alojzij, Celje, 32 let; Zavrašek A., Celje, 38 let; Kožuhar Josip, Maribor, 46 let; Sirk Anton, Radgona, 34 let; Kline Pavel, Ptuj, 34 let; Češniček Jurij, Celje, 34 let; Senica Josip, Celje, 34 let; Senko Franc, Ptuj, 22 let; Jeznik Josip, Slov. Gradec, 28 let; Ledenik Ivan, Maribor, 29 let; Grošelj Franc, Brežice, 28 let; Koepek Jakob, Maribor, 25 let; Arnoš Ivan, Ptuj, 32 let; Gabrnik Anton, Slov. Bistrica, 30 let; Požešnik Ivan, Celje, 32 let; Svedi Alojzij, Maribor, 39 let; Lorgar Josip, Celje, 38 let; Veršič Ignac, Ptuj, 45 let; Koprivnik Josip,

Konjice, 34 let; Zmaher Franc, Celje, 32 let; Boša Matija, Radgona, 41 let; Mednički Elman, Maribor, 42 let; Marušič Ivan, Brežice, 30 let; Travnar H., Celje, 43 let; Sternišek Peter, Slov. Bistrica, 37 let; Fris Anton, Brežice, 46 let; Skabrne Jakob, Celje, 29 let; Valke Andrej, Zemplici, 39 let; Potočnik Rajmund, Maribor; Batista Franc, Slov. Bistrica, 39 let; Rolih Ivan, Bistrica, 23 let; Stigar Franc, Brežice, 30 let; Strašek Valentin, Brežice, 30 let; Dolinar Pankracij, Celje, 29 let; Gomse Ivan, Celje, 32 let; Klanžar Martin, Brežice, 40 let; Kovačič Josip, Maribor, 45 let; Kink Franc, Brežice, 39 let; Triček Jakob, Maribor, 46 let; Majnik Matija, Belakovac, 38 let; Zaberl Franc, Celje, 24 let; Gruban Franc, Celje, 28 let; Osvaltič Franc, Ptuj, 28 let; Barem I., Mozirje, 24 let; Napast Ferenc, Celje; Zuza Flor., Celje, 30 let; Konjček Franc, Velikovec, 30 let; Sket Stefan, Maribor, 37 let; Vičar Anton, Ptuj, 48 let; Klethofer Jurij, Ptuj, 37 let; Kač Martin, Celje, 29 let; Andraš Ivan, Slov. Gradec, 31 let; Pregelj Iv., Maribor, 39 let; Vengust Anton, Slov. Bistrica, 33 let; Krivec Ivan, Leoben, 44 let; Serdinšek Matija, Ptuj, 32 let; Rozman Josip, Ljutomer, 44 let; Japelj Anton, Maribor, 41 let; Vavpotič Franc, Ljutomer, 46 let; Pevec Josip, Celje, 31 let; Leskovar Leopold, Ptuj, 35 let; Strašek Josip, Celje, 31 let; Stopar M., Šostanj, 33 let; Lozinšek Juro, Ptuj, 24 let; Plenšek Ivan, Ptuj, 26 let; Klenc Ivan, Celje, 37 let; Cigula Ivan, Ptuj, 33 let; Grabner Duro, Celje, 36 let; Malek Ivan, Ptuj, 28 let; Kunst Ivan, Bizeljsko, 29 let; Pecman Anton, Smarje, 28 let; Josipnak Alojz, Konjice, 39 let; Ravnik Anton, Konjice, 31 let; Strmola Franc, Trbovlje, 32 let; Stern Anton, Možunice, 34 let; Medvešek Bartel, Trbovlje, 38 let; Knez Anton, Marijagradec, 24 let; Novak Jakob, Celje, 40 let; J. Tersuk, Maribor, 47 let; Očko Franc, Celje, 23 let; Svajger Martin, Brežice, 26 let; Rodot Anton, Maribor, 28 let; Toš Tomaž, Ptuj, 32 let; Pavlič Janoš, Kunigunda, 47 let; Enčič Franc, Loka, 26 let; Babič Karl, Maribor, 34 let; Repnik Ivan, Maribor, 34 let; Ceh Alojzij, Maribor, 32 let; Ledenik Alojzij, Maribor, 27 let; Verdaušek Anton, Ljutomer, 34 let; Anton Kmitec, Ptuj, 25 let; Simenko Franc, Ptuj, 26 let; Prosen Ivan, St. Jurij, 33 let; Privšek Ivan, Celje, 44 let; Smoa Ivan, Celje, 33 let; Cernik F., Celje, 39 let; Cigler Anton, Rajhenburg, 26 let; F. Drešek, Gradec, 40 let; Sok Franc, Celje, 31 let; Ločnikar Franc, Celje, 47 let; Požar Franc, Kapela, 26 let; Kantužer Jakob, Celje, 34 let; Kolar Alojzij, Celje, 30 let; Zavrl Alojzij, Gradec, 28 let; Sudar J. Drežnik, 34 let; Hercog Josip, Celje, 28 let; Anton Vavpotič, Ptuj, 34 let; Zdošek Alfonz, Celje, 27 let.

Razgled po svetu.

Labi širijo med našim ljudstvom v zasedenem ozemlju neko brošuro v slovenskem jeziku, kjer se skušajo prikupiti Slovincem s tem, da jim slikajo na dolgo in široko, kako bodo srečni pod njihovim gospodstvom, ker Italija, pravi brošura, je najbogatejša država na svetu, njene finance stoje bolje nego one Francije, Anglije in Amerike. Sploh pa so v tej brošuri take gorostasnosti, da ž radi tega ni nevarna, ter se ji celo najbolj neuki naši ljudje smejejo. Brošura ima na naslovni strani laškega berzallerja ter napis: „Tukaj smo in tukaj ostanemo! Novim podložnikom Italije!“ Spisal je to brošuro prof. Babudri; jezik v njej pa je tak, da človeka glava boli, ko jo prečita.

Prireditve.

V nedeljo, dne 28. septembra:

Prostovoljna požarna bramba v **Gomilskem** priredi ob treh popoldne gledališko predstavo in vrtao veselico z zanimivim vspešdom. Sosedna društva se prosijo, da se naj na to ozirajo. — Pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. se vrši ob 10. uri dopoldne v šoli ustanovni shod nove podružnice Kmetijske družbe za domačo župnijo in bližjo okolico; govori družbin tajnik, g. inž. Tavčar iz Ljubljane. Opozarjamo na to predavanje tudi ude sosednih podružnic. — Kmetijska podružnica **Mestinje-Sv. Peter na Medvedovem** selu priredi ob treh popoldne v prostorih farovža pri Sv. Petru občni zbor. Govornik bodo en strokovnjak iz Ljubljane. Udje podružnice morajo priti vsi! — Gasilno društvo v **Letušu** v Savinjski dolini priredi ob pol treh popoldne v gostilni g. Svajgerja dve igri „Vse naše“ in „Bratranec“ ter veliko veselico. K obilni udeležbi vabi odbor. — Prostovoljno gasilno društvo v **Dornovi** priredi popoldne po večernicah veselico v gostilni g. Herga. — Vsa bratska okoliška društva in prijatelji gasilstva se uljudno vabijo. Čisti dobiček je namenjen za nabavo orodja. — Pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. ob 10. uri dopoldne v šoli ustanovni shod podružnice Kmetijske družbe za župnijo Sv. Bolfenk in bližnjo okolico. — V **Makolah** popoldne po večernicah 3 gledališki igri „Krčmar pri zvitem rogu“ in Krekova „Tri sestre“, godba in prosta zabava. — Dekliška Zveza v **Središču** ima svoj shod. — Gasilno društvo **Letuš** v Savinjski dolini priredi dve igri: „Vse naše“ in „Eno uro doktor“ ter veselico.

V nedeljo, dne 5. oktobra:

Slovensko katoliško izobraževalno društvo v **Prevaljah** priredi Krekovo slavnost. Ob 10. uri je pridiga in sv. maša za rajnega dr. Kreka. Popoldne ob 4. uri bo pri Ahacu večja prireditve, pri kateri bodo nastopili zopet naši igralci in igralke, tamburaši in pevci. Pridite v obilnem številu!

otesancev in babur, izrazilo o Orlih: „E, kaj to! Saj so to sami kmetazarski pobje. Cuki pač ostanejo Cuki!“ Tako daleč je že dovedla politična zagrizenost nekatere „demokrate“. Mi pa pravimo: Orel je s svojim nastopom dokazal, da živi in da se krepko razvija.

Begunski shod v Ptuj.

V četrtek, dne 25. t. m., se je vršil v Ptuj veliki begunski shod. Udeležba je bila nepričakovano velika. Posebnega vlaka, ki je prišel po 10. uri od Pragerskega, je pričakoval na kolodvoru pripravljani odbor, mestna godba in ogromna množica ljudstva. Krajevne oblasti so šle očividno prirediteljem na roko z vso vneto. Zborovanje se je vršilo na javnem trgu pred mestno hišo, govorniki so nastopali na balkonu mestne hiše, ki je bila slavnostno okrašena s slovenskimi trobojnicami. Otvoril je zborovanje predsednik pripravljalnega odbora dr. Ljudevit Jenko s kratkim pozdravnim nagovorom. Za njim je pozdravil zborovalce v toplih besedah g. okrajni glavar dr. Pirkmaier. Prostorni trg in sosedne ulice so bile polne občinstva, ki je vstrajno in pazljivo poslušalo izvajanja govornikov, dasiravno se je zborovanje vršilo na javnem prostoru ravno o poldanskem času, od 11. ure predpoldne približno do druge ure popoldne. Videti je bilo, da je za občinstvo to zborovanje bilo v resnici živa notranja potreba. Kot prva govornica je nastopila gđc. učiteljica Dora Mervic in je v krasno stiliziranem govoru predstavila nalogo begunke kot žene, dekleta in učiteljice. Tudi vsi naslednji govorniki so govorili kratko, jedrnat in lepo. Omenim g. nadkomisarja Meža, narodnega zastopnika dr. Jožo Lovrenčiča, Komavljia iz taborišča v Strnišču, Kozmana iz „Pisarne za zasedeno ozemlje“ v Ljubljani, Bukovca v imenu železničarjev, Mermolja iz Vertolbe, župnika Budina. Silno navdušenje je izzval prof. dr. Ribarič iz Istre, bivši istrski deželni poslanec in stotnik Sanein iz Trsta, tudi bivši primorski poslanec. Slednjič je nastopil in govoril zelo ognjevit in jedrnat besede nek častnik in zaključil je neki redni gost. Reči se mora, da je bilo zborovanje v vsakem oziru lepo: po združenju občinstva, vsebini govorov in celotni zunanji prireditvi.

Popoldne po obedu je igrala mestna godba v mestnem parku in med godbo se je pobiralo prispevke za begunske namene.

Zvečer je bil v mestni hiši sestanek in razgovor o ustanovitvi begunske organizacije. Začasni odbor je izdelal nek osnutek pravil, nad katerim se je razvila živahna debata, ki je trajala pozno v noč. Ker so prišli udeleženci od raznih krajev in je ideja nova in izvanredna, so se mnenja seveda zelo križala in se ni moglo priti do pozitivnega vspeha. Najpoprej se je razvnela debata o tem, kakšna organizacija naj se osnuje, ali samo begunska, ali pa širša, kamor bi imeli pristop tudi drugi Slovenci. Ali se pa naj osnuje dvojje društev? Dalje je bilo vprašanje, ali naj se društvo peča samo s strokovnimi stvarmi beguncev ali pa z vsem, kar je v zvezi z zasedenim ozemljem. Potem se je govorilo, kje naj bo sedež? Osnovno se je begunsko društvo v Ptuj, od delegatov iz Ljubljane smo pa zvedeli, da se snuje širša organizacija v Ljubljani in menda tudi v Belemgradu. Slednjič se je sklenilo, da se prenese končno v sklop panje do 5. oktobra, ko se bo vršil velik begunski shod v Ljubljani. Videti hočemo, če bo od tam prišlo kaj praktičnega.

Slovenska služba božja v marib. stolnici.

S 1. oktobrom t. l. se vpelje v mariborski stolnici nov red s slovensko službo božjo.

II. Ob nedeljah in zapov. praznikih:

1. ob 6. uri slovenska pridiga, ob pol 7. uri tiha sv. maša z 2 blagosl.;
2. ob 9. uri slovenska pridiga, ob pol 10. uri peta sv. maša;
3. ob 11. uri nemška pridiga in tiha sv. maša;
4. ob 17. uri (5. pop.) slovenski krščanski nauk (ozir. v postnem času postne pridige) nato litanije z 2 blagoslovoma;
5. Vsako nedeljo in praznik od 5. ure naprej do 11. ure vsake pol ure sv. maša.

III. Ob delavnikih:

1. ob pol 7. uri zjutraj tiha sv. maša z blagoslovom ob koncu;
2. ob 8. uri korna sv. maša;
3. ob 9. uri zadnja sv. maša;
4. v zimskem času ob 17. (5) uri, v poletnem ob 18. (6.) uri slovenske litanije z enim blagoslovom (ob koncu).
5. Vsak prvi petek v mesecu ob pol 7. uri peta sv. maša z dvema blagoslovoma.

III. Meseca majnika in oktobra.

1. v majniku: ob 6. uri zjutraj branje šmarnic, lavretanske litanije, sv. maša z 2 blagoslovoma;
2. v oktobru: ob pol 7. uri zjutraj tiha sv. maša z 2 blagoslovoma, med sv. mašo sv. rožni venec, lavretanske litanije, molitev k sv. Jožefu! Zgorej objavljeni, za obe narodnosti pravični bogoslužni red bi se bil moral, včeraj iz prižnice označiti — a se ni zgodilo. Zakaj ne, ne vemo. Vemo pa,

da so v soboto dopoldne nemške gospe Schneider, Scherbaum in baronica Twickel konfirirale z dr. Schmidererjem. Na to so bile pri g. knezoškofu v avdijenci in zdaj se hvalijo, da so one preprečile zgorajobjavljeni bogoslužni red v stolnici. Ali je to res? Mi v imenu vse slovenske javnosti odločno protestiramo proti temu, da bi nam v jugoslovanskem Mariboru zvonec nosile in komandirale nemške in nemškutarske ženske! Nemškega pospodstva mora biti enkrat za vselej konec, in sicer tudi ženskega. Pribijemo še, da je gospa Schneider hči odličnega slovenskega rodoljuba, torej renegatka, ki o Jugoslaviji ne govori ravno prelepo, baronica Twickel pa niti jugoslovanska državljanka ni, ampak tujka iz Prusije. In od teh tujk naj zavisi slovenska služba božja v stolnici? Mi zahtevamo, da se ta bogoslužni red takoj vpelje in sicer neizpremenjeno!

Politični pregled.

Dne 27. t. m. se je podal dr. Pavlovič k regentu Aleksandru, da mu sporoči o dosedanjih razgovorih s parlamentarnimi strankami in mu priporoči prihodnjega sestavitelja kabineta. Radikaleci zahtevajo Protiča, demokrati Pavloviča. Demokrati in socialisti izjavljajo, da ne vstopijo v kabinet, kateremu bi načeloval Protič. Ker se kriza zavlačuje zaradi osebnosti, je gotovo dejstvo, da so krivi demokrati, da se ne more sestati koncentracijska vlada.

Dr. Trumbič je mnenja, da treba novo vlado osnovati iz demokratov in drugih manjših parlamentarnih strank brez radikalecev. V tej vladi bi naj bila zastopana tudi Narodni klub in Jugosl. klub.

Dodatek k volilnemu zakonu. V ministristvu za konstituanto so izgotovili že dolgo obljubljeni dodatek in utemeljitev za volilni zakon.

Odhod naših poslancev v Pariz. Prihodnje dni odpotuje večja deputacija naših poslancev v Pariz, da posredujejo na mirovni konferenci glede raznih vprašanj, ki se tičejo naše države.

Italijanski listi poročajo, da je pripravila Italija 10 bojnih ladij, ki bodo odplule proti Reki, da obklopijo D'Annunzijevo brodoge. D'Annunzio je izjavil, da se bo ustavljal z vso silo nevtralizaciji reške luke, katere ne bo nikoli izročil zvezi narodov. Laška vlada pošilja k D'Annunziju razne generale, da bi ga pregovorili, a vsi ti parlamentarni pohodi so zaman.

V Zagrebu se je vršil dne 28. t. m. protestni shod proti okupaciji Reke po D'Annunziju. Na shodu so govorili zastopniki vseh strank.

Na Madžarskem snujejo monarhistično stranko, ki se bo imenovala „Stranka sv. ogrske krone.“ Načeljuje jej grof Apponyi. Ententa baje podpira to gibanje.

Žide izgnali na Francoskem. Francoska vlada je poljske židovske begunce izgnala iz Francoske.

Stavka v Ameriki. Iz Njujorka poročajo, da stavka v ameriških tvornicah za jeklo blizu 290 tisoč delavcev, med temi 200.000 v Pittsburgu, 66.000 v Čikagu in 30.000 v Klevelandu.

Tedenske novice.

30letnico škofovanja obhaja danes naš nadpastir, knezoškof dr. Mihael Napotnik. Ob 10. uri so ga pred škofijsko palačo sprejele beloblečene deklice. V spremstvu številne duhovščine je šel jubilant v stolnico. Cerkveni zbor ga je pozdravil z „Ecce sacerdos magnus“, na kar je Prevzvišeni daroval sv. mašo.

† Ignacij Borštnik. Dne 23. septembra, v sredo opoldne, je umrl naš najslavnejši igravec Ignacij Borštnik. Celo življenje je posvetil glediški umetnosti, glas slovenskega imena je nesel čez meje naše ožje domovine, bil je praktični pionir jugoslovanske vzajemnosti že v letih, ko je ideja še tihla pod pepelom. Izšel je iz ljubljanske čitalnice, razvil se iz gledališkega diletanta v prvovrstnega umetnika, katerega mu ostane trajen spomin v zgodovini našega naroda. Nekoliko pred smrtjo je še nastopil na odru v ulogi Strindbergerjevega „Očeta“, takoj potem je zbolel, prenesli so ga v bolnišnico, odkoder se je raznesla presenetljiva vest, da se je poslovil v večnost.

Dr. Amand Rak, mariborski zdravnik, je sinoči (28. t. m.) 18. (6) uri naglo smrtno umrl.

Za dva milijona bankovcev zaplenjenih. Dne 25. septembra so v Špilju petim strankam, došli iz Nemške Avstrije, zaplenili dva milijona novo tiskanih bankovcev po 1000 K poleg nove štampilje, s katero so žigosali ta denar.

Dekliški in ženski shod za velikonedeljsko dekdanje se vrši prihodnje nedeljo, 5. oktobra pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, 12. oktobra pa pri Veliki nedelji. Ob 10. uri pozno sv. opravilo, potem shod, po shodu večernice! Dekleta, žene! Udeležite se v obilnem številu ženskega in dekliškega shoda!

Samo samostani! Iskalo se je po celi Sloveniji, kam bi bilo mogoče spraviti vsaj nekaj revnih begunskih dijakov. Oglasili so se štirje zavodi, ki so jih sprejeli po možnosti svojih prostorov in samo za begunsko podporo 120 kron mesečno. Vsi ti štirje zavodi so samostanski zavodi in to ne stari bogati samostani, ampak čisto revni, ki sami žive od miloščine, namreč sirotišnica Lichtenturn v Ljubljani, Salezi-

janci na Rakovniku, Stična in Gabrje. Jutri bo pa morda napisal „Mariborski delavec“, da so ti samostani samo nemškutarski brlogi, a gospodje od mariborskega Dijaškega doma se bodo predstavljali kot veliki narodnjaki.

Marenberg se bo poslej uradno pisal sloviti trg na severnem bregu Drave, okraj Slovenjgradec. Tako je odločila deželna vlada (poverjeništvu za notranje zadeve) 17. septembra t. l., števil 9883. Doslej so pisali eni Marbek, drugi Marbreg, tretji Marnberk, pred vojsko pa vsi Marnberg. Poslej je uradno Marenberg, pošta istotam, železniška postaja Vuhred.

Naznanilo o začetku prvega šolskega leta 1919—1920 na dvorazredni trgovski šoli v Mariboru. Vpisovanje v trgovsko šolo se vrši 1. in 2. oktobra t. l. na bivšem deželnem ženskem učiteljsku (vhod iz Hamerlingove ulice št. 9), in sicer oba dneva od 9. do 11. ure. Predložiti je krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina in prispevek za učila je enkratni znesek K 20. X, šolnina pa mesečno, K 30.— V uvaževanja vrednih slučajih se dovoli oprostitev plačevanja šolnine. V pripravljani razred se sprejmejo brez vsakega izpita učenci in učenke, ki so vsaj 13 let stari in so z dobrim snpehom dovršili ljudsko šolo. V I. letnik se bodo sprejemali: 1. brez vsakega izpita tisti učenci in čenke, ki so vsaj 14 let stari in so z upednim uspehom dovršili 4. razred kake srednje šole ali popolno meščansko, oziroma osemrazredno ljudsko šolo: 2. tudi drugi vsaj 14 let stari učenci in učenke, ako napravijo izpit iz slovenskega in nemškega jezika, računstva, geometrije, prirodopisa, zemljepisa in prirodoslovja. Pri izpitu se zahteva toliko znanja iz imenovanih predmetov, kolikor si ga pridobe učenci v pripravljalnem razredu. Izpiti za prvi letnik se vršijo 3. oktobra ob 8. uri dopoldne v šolskih prostorih (Hamerlingova ulica št. 9, I. nadstr.). Redni prokur se prične 6. oktobra t. l.

Razpisana tobačna trafika. Razpisana je glavna tobačna trafika v Celju, Cerkveni trg št. 6. Tozadevne prošnje je vložiti do dne 16. oktobra t. l. na okrajno finančno ravnateljstvo v Mariboru.

Draginja stanovanj v Zagrebu. Iz Zagreba poročajo, da stane v Zagrebu najrevnejša podstrešna sobica 300 K mesečno. Vsaka količnejša čedna soba stane 800—1200 K in to v oddaljenejših ulicah. Na Jelačičevem trgu (sredi mesta) stane lepa opremljena soba 1800 K mesečno.

Kmečka Zveza.

Shodi Kmečke Zveze. Dne 5. oktobra po rani sv. maši gospodarsko-politično zborovanje pri Sv. Antonu v Slov. gor. (Golec), pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža (urednik Marko Krajnc) pri Martinu n. P. (dr. Jerovšek), po rani sl. božji v Svečini (dr. Leskovar), po pozni pri Sv. Juriju ob Pesnici (dr. Leskovar), pri Sv. Trojici (Golec). Na Cvenu ob 14. uri tabor mupoljskih kmetov. Prosimo zaupnike, da agitirajo povsod za številno udeležbo.

Shod v Zavrču se je vršil dne 28. septembra nad pričakovanje ugodno. Zborovalna dvorana je bila daleč premajhna. Se zunaj je stalo lepo število zborovalcev. Shodu je predsedoval župan g. Budjan, ki je spretno vodil zborovanje. Govorila sta urednika Golec in Zebot. Zborovalci so stavili razna vprašanja o davkih, zavarovanju, o volitvah, o šolskem zakonu itd. Bilo je pravo ljudsko zborovanje. Izvolil se je župnijski odbor Kmečke Zveze, v katerem so možje, ki so obljubili, da bodo organizacijo Kmečke Zveze razpredli od hiše do hiše.

Sv. Lovrene v Slov. gor. Shod SKZ dne 28. t. m., kateri se je vršil pod milim nebom, je bil izvanredno dobro obiskan, znamenje, da je šentlovenčka župnija pod zastavo Kmetske Zveze. Govornik M. Krajnc iz Maribora nam je v dolgem govoru natanko razložil gospodarske, politične in strankarske položaje, v katerega smo prišli ob času razsula Avstrije. Uspeh shoda je bil, da so se sklenile razne resolucije, ter se je ustanovila krajevna organizacija KZ. Le tako naprej, ker v smotrenem delu je naša edina rešitev.

Prireditve.

V nedeljo, dne 5. oktobra:

Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Prevaljah priredi Krekovo slavnost. Ob 10. uri je pridiga in sv. maša za rajnega dr. Kreka. Popoldne ob 4. uri bo pri Ahacu večja prireditve, pri kateri bodo nastopili zopet naši igralci in igralke, tamburaši in pevci. Pridite v obilnem številu! — Izobraževalno društvo pri St. Janžu na Dravskem polju priredi popoldne po večernicah v šoli poučni shod s petjem, deklamacijami in poučnimi govori. Stariši, fantje in dekleta, naj se udeležijo v prav obilnem številu!

V nedeljo, dne 12. oktobra:

Veliki ljudski tabor v Labudu se vrši v nedeljo, dne 12. oktobra, ne pa, kakor se je to prvič poročalo, v nedeljo, dne 5. oktobra. Začetek tabora ob 9. uri dopoldne. Korošci, pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo! Vsa društva po širni Sloveniji naj bodo zastopana. Pokažimo, da so želje Korošcev naše želje, da čutimo z njimi. Vsi dne 12. oktobra v Labudu!

Konjsko in govejo žimo,
grivo, kozjo dlako in vsakovrstne
ščetine kupi tovarna za žime za
žimnice M. MASTERL, Stražišče
pri Kranju. V zalogi žima za žim-
nice od navadne do najfinije
vrste po zmernih cenah. 1649

Lepa vila ali graščina
v mariborski okolici s sadnim vr-
tom in vinogradi se kupi ta-
koj. Ponudbe s sliko in ceno na
gospo Käthe v. Reiner, Dobruša
pri Celju. 1686

Kupim trgovsko hišo v
Mariboru

in 3 manjše hišice s posestvom
v Prekmurju, Medžimurju ali pa
v ptujski okolici. Ponudbe na teh-
nično pisarno Ing. Drag. Gustin-
čič, Ljubljana, Miklošičeva cesta
št. 18. 1685

Bej grizil!

Pristen, domač borovničar je naj-
boljše sredstvo proti grizil. Dobi
se pri veležagarni sadja Robert
Diehl, Celje. Oddaja samo trgov-
cem v sodčih od 30 lit. dalje.
1677

KUPIM več vagonov raznega sortiranega SADJA

Ponudbe na vagonsko oddajo
franko vagon poljubni kolodvor
z navedbo vrste prosim

FR. SIRC, Kranj.

Prosim tudi za ponudbo suhih
gob in vseh drugih deželnih pri-
delkov. 1647

Omaro s predalci, velika postelj
z opremo, 2 otroški postelj iz
mehkega lesa, moška kolesa, ure,
mize, stari čevlji in obleka na
prodaj pri Antoniji Gorjak, Kr-
čevina 193, Maribor. 1693

Krojaški pomočnik in učenec se
sprejmejo takoj v Maltezerjevi
ulici št. 13, pri g. Zupanec. 1692

Sprejmejo se na hrano. Vetrinjs-
ka ulica 26. Vpraša se pri Vag-
randl. 1698

Iščem kompanjona, sopesestnika
hiše sredi mesta. Dopise na upra-
vo pod „Zlata jama“. 1687

Otvoritev zajtrkovalnice.

Naznanjamo cenjenemu občinstvu, da smo z današnjim dne-
vom na Glavnem trgu št. 1, v Rotovski hiši, v pritličju na
:—: novo otvorili :—:

zajtrkovalnico,

v kateri bomo cenjenim gostom postregli z pristnimi vini in
svežim pivom, kakor tudi od ranega jutra do poldneva z
dobro kavo, čajem, čokolado ter drugimi pijačami, istotako s
toplimi in okusnimi zajtrkovalnimi jedili (guljaš, tripe, frank-
furtarce, telečjo in svinjsko glavo, jezik, klobase itd.).
V tem sicer predeljenem lokalu smo otvorili tudi

DELIKATESNO TRGOVINO;

v isti bomo postregli tudi z mrzlimi jedili vsake vrste in se
potrudili, cenjene goste zadovoljiti, vsled česar prosimo za
:—: mnogobrojen obisk. :—:

H. Podpečan & drug, Maribor,

dne 1. oktobra 1919.

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje,
stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična
delavnica za kolesa in avtomobile

FRANJO FARIČ

POBREŽJE PRI MARIBORU
NASIPNA ULICA 20.

„Specijaliteta“:

Izdelovanje peči za kemikalije, motorjev na bencin in olje,
finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, in-
stalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica

vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter
sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupim
staro železo! — Lastni inženirji za izdelovanje narisov
v tovarni. 1514—293

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska
obit v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrnh.
nagrobni spomeniki, ploščah za uni-
vaine mize in za pohištvo, vsa betonska
in podobarška dela. Prevzema vsa v
njegovo stroko spadajoča cerkevna dela
kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cer-
kvena dela v kamnu, kot sredoči mari-
borska frančiškanska cerkev. Ves obrat
za stroje! Lastni kamenolom pri Slov.
Bistrici, industrija za granit, mramor in
sienyt. 1664—424

Pozor!

Glejte!

Kaj se vse tukaj dobi po najnižji ceni:

Emajlirana kuhinjska posoda, sita in rešeta, vsako-
vrstne košare za potovanje, za cvetlice, za perilo
itd., tudi lesena posoda, kakor: kadi za zelje, škafi,
banje za perilo, deske za rezance in za meso,
sploh kaj se za kuhinjo rabi; dobijo se tudi vsako-
vrstne mreže iz žice za ograjo, kakor tudi za mli-
narje in za zidarje. Košare in vsakovrstna sita se
:—: tudi v popravilo prevzamejo, samo pri :—:

Josip Antloga, Maribor

Zofijin trg št. 1.

☛ Zraven mestne mostne tehtnice. ☛

JADRANSKA BANKA PODRUŽNICA MARIBOR

MARIBOR, dne 15. septembra 1919

Žiro-račun pri Avstro-ogrski banki.

Račun pri Pošt. ček. uradu SHS v Ljubljani št. 11.370.

Centrala: TRST.

Podružnice: BEOGRAD,
DUBROVNIK,
KOTOR,
LJUBLJANA,
MARIBOR,
METKOVIČ,
OPATIJA,
SPLIT,
SIBENIK,
WIEN,
ZADAR,
ZAGREB.

Ekspozitura: KRANJ.

P. n.

Brzljavi naslov: JADRANSKA.

Dovoljujemo si poročati najljubše, da smo v prijateljskem
odnošaju prevzeli Štajersko eskomptno banko, podružnico Maribor in
bomo vodili njene posle od danes naprej pod todko

Jadranska banka, podružnica Maribor

Izvrševali bomo vse v bančno stroko spadajoče posle
vsikdar kar najmožneje v interesu naše klijentele in prosimo, da se
zaupanje, ki se je dokazalo omenjenemu zavodu, obrni tudi nam.

JADRANSKA BANKA,
podružnica Maribor.

Krompir

Mestna aprovizacija v Ptuj bi potrebovala večjo
množino poznega krompirja.
Tozadevne ponudbe, v katerih je navesti mno-
žino in ceno, naj se poljejo pisмено mestnemu
magistratu do 25. oktobra t. l.

Mestni magistrat, Ptuj, dne 24. septembra 1919.

1694

Vladni komisar: dr. M. Senčar, s. r.

Pisalni stroj prodaja

Kupi pa vsako
: množino : **sadjevca**

vin. agentura J. Klemsche,
Maribor, Tegetthoffova cesta 12/II.